

## TREŚCI KSZTAŁCENIA

**Kierunek studiów:** pielęgniarstwo

**Poziom studiów:** studia drugiego stopnia

**Profil kształcenia:** praktyczny

**Forma studiów:** stacjonarne

**Wymiar kształcenia:** 4 semestry

**Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów:** 121,5 punktów ECTS

**Tytuł zawodowy nadawany absolwentom:** magister pielęgniarstwa

## CHARAKTERYSTYKA TREŚCI KSZTAŁCENIA – GRUPY TREŚCI

### II. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

#### A. NAUKI SPOŁECZNE I HUMANISTYCZNE

##### 1. Wielokulturowość w praktyce zawodowej pielęgniarstwa

*Cel kształcenia:* przygotowanie do pracy zawodowej z pacjentem odmiennym kulturowo, rozwój świadomości i wrażliwości kulturowej oraz umiejętności kulturowych. Kształtowanie postaw akceptacji wobec innych ludzi odmiennych kulturowo.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* podstawowe cechy kultury. Koncepcja godności człowieka w kontekście wielokulturowości. Świadomość i wrażliwość kulturowa. Akty prawne chroniące tożsamość kulturową człowieka. Modele opieki kulturowej i kompetencji kulturowych. Założenia teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger. Uwarunkowania kulturowe i religijne w postrzeganiu zdrowia i choroby, podczas oceny stanu zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentowi odmiennemu kulturowo. Komunikacja z pacjentem odmiennym kulturowo i jego rodziną.

*Ćwiczenia:* rodzina chorego i jej znaczenie w wybranych kulturach. Kulturowo uwarunkowane zachowania związane z utrzymaniem higieny ciała, żywieniem. Śmierć i żałoba w wybranych kulturach. Opieka zdrowotna nad pacjentem umierającym odmiennym kulturowo. Kulturowe uwarunkowania reakcji na ból. Przetaczanie krwi i transplantacje w wybranych kulturach. Dylematy etyczne uwarunkowane kulturowo. Komunikacja z pacjentem odmiennym kulturowo i jego rodziną. Rozpoznawanie potrzeb wynikających z uwarunkowań kulturowych i dostosowanie opieki do potrzeb uwarunkowanych kulturowo.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* teorię pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger; kulturowe uwarunkowania organizacji leczenia i zapewnienia opieki, z uwzględnieniem zachowań zdrowotnych i podejścia do leczenia; różnice kulturowe i religijne w postrzeganiu człowieka i w komunikacji międzykulturowej.

*Umiejętności (potrafi):* wykorzystywać w pracy zróżnicowane metody i techniki komunikacji interpersonalnej wynikające z uwarunkowań kulturowych, etnicznych, religijnych i społecznych; stosować w praktyce założenia teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger; rozpoznawać kulturowe uwarunkowania stylu życia mające wpływ na zdrowie i chorobę; uwzględniać uwarunkowania religijne i kulturowe w odniesieniu do potrzeb pacjentów w opiece zdrowotnej.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **2. Dydaktyka medyczna**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z podstawowymi terminami dydaktycznymi oraz kształtowanie umiejętności organizowania i realizacji procesu dydaktycznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii stosowanych w kształceniu zawodowym pielęgniarek.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* warunki organizowania i planowania działalności dydaktycznej. Dydaktyka jako nauka – rys historyczny. Terminologia dydaktyczna. Planowanie pracy dydaktycznej. Cele i zadania dydaktyki medycznej. Charakterystyka kształcenia medycznego. Dydaktyka w pielęgniarstwie – zakres zainteresowania i zadania. Geneza i struktura, rozwój i cechy oraz uwarunkowania kształcenia ustawicznego. Metody nauczania, środki dydaktyczne w kształceniu zawodowym pielęgniarek i w działalności edukacyjnej wśród pacjentów. Formy zajęć dydaktycznych mające zastosowanie w kształceniu pielęgniarek. Nauczanie zdalne za pomocą platform edukacyjnych wykorzystywane w kształceniu przed i podyplomowym pielęgniarek. Pomiar dydaktyczny.

*Ćwiczenia:* cele kształcenia zawodowego – klasyfikacja, kluczowe umiejętności kształtowane w ramach przedmiotu. Analiza systemu dydaktycznego dla studiowanego kierunku: pielęgniarstwo. Projekt konspektu do zajęć dydaktycznych. Analiza dokumentacji programowej w kształceniu medycznym. Analiza treści kształcenia wybranych przedmiotów medycznych z uwzględnieniem ich struktury (formy zajęć, zasady nauczania). Cele kształcenia wynikające z zadań zawodowych. Taksonomie celów kształcenia, operacjonalizacja, dziedziny ich określania, struktura szczegółowego celu kształcenia. Kwalifikacje zawodowe. Środki dydaktyczne i symulacja w kształceniu medycznym. Zastosowanie aktywizujących metod nauczania, w tym dyskusji i jej odmian w kształceniu pielęgniarek. Przygotowanie merytoryczne i metodyczne do prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku pielęgniarstwo. Opracowanie projektu zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem symulacji medycznej. Hospitacja zajęć dydaktycznych. Realizacja projektów zajęć w warunkach symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* podstawowe pojęcia z zakresu dydaktyki medycznej; metody prowadzenia działalności edukacyjnej wśród pacjentów; metody nauczania i środki dydaktyczne stosowane w kształceniu na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu pielęgniarki i kształceniu podyplomowym pielęgniarek.

*Umiejętności (potrafi):* organizować proces dydaktyczny z wykorzystaniem nowoczesnych technologii stosowanych w kształceniu na studiach przygotowującym do wykonywania zawodu pielęgniarki i kształceniu podyplomowym pielęgniarek; dobierać odpowiednie środki i metody nauczania w działalności dydaktycznej; dokonywać weryfikacji prawidłowości organizacji procesu kształcenia zawodowego.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **3. Prawo w praktyce zawodowej pielęgniarki**

*Cel kształcenia:* nabycie wiedzy z zakresu prawa w praktyce pielęgniarstwa i kształtowanie umiejętności wykorzystywania posiadanej wiedzy.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* skutki prawne zdarzeń medycznych. Uwarunkowania prawne przetwarzania danych wrażliwych w systemie ochrony zdrowia. Ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej w praktyce pielęgniarstwa.

*Ćwiczenia:* błędy medyczne w pielęgniarstwie. Budowanie bezpieczeństwa pacjenta i pielęgniarstwa. Analiza błędów medycznych w pielęgniarstwie w warunkach symulowanych na podstawie scenariuszy zdarzeń.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* znaczenie i skutki prawne zdarzeń medycznych; problematykę zdarzeń niepożądanych i błędów medycznych w aspekcie bezpieczeństwa pacjenta; istotę błędów medycznych w interwencjach pielęgniarstwach; problematykę ubezpieczeń w zakresie odpowiedzialności cywilnej; przepisy prawa dotyczące przetwarzania danych osobowych szczególnych kategorii w systemie ochrony zdrowia; zakresy uprawnień zawodowych do udzielania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarkę w odniesieniu do poziomów kwalifikacji zawodowych pielęgniarstwa.

*Umiejętności (potrafi):* oceniać zdarzenia w praktyce zawodowej pielęgniarstwa w kontekście zgodności z przepisami prawa oraz możliwości i sposobów dochodzenia roszczeń, a także wskazywać możliwości rozwiązania danego problemu; kwalifikować daną sytuację zawodową w odniesieniu do prawa cywilnego, prawa karnego i prawa pracy oraz w zakresie odpowiedzialności zawodowej; analizować przyczyny błędów medycznych i wdrażać działania zapobiegawcze w ramach uprawnień zawodowych pielęgniarstwa.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarstwa i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

#### **4. Zarządzanie w praktyce zawodowej pielęgniarstwa**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności z dziedziny zarządzania oraz dyscyplin pokrewnych mających zastosowanie w zarządzaniu w pielęgniarstwie. Przygotowanie do zarządzania opieką pielęgniarstwą w zakładach opieki zdrowotnej. Wyposażenie w wiedzę dotyczącą organizowania stanowiska pracy pielęgniarki oraz zakresu obowiązków pielęgniarki na poszczególnych stanowiskach pracy.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* podstawy teorii organizacji i zarządzania. Zarządzanie i jego funkcje: planowanie, organizowanie, motywowanie, kontrolowanie. Zarządzanie zasobami ludzkimi. Projektowanie organizacji: misja, strategia, budowa, więzi organizacyjne.

*Seminaria:* pielęgniarstwie szczeble kierownicze. Czynności kierownicze na poszczególnych stanowiskach, proces kadrowy: etapy procesu, rozwiązywanie problemów organizacyjnych i podejmowanie decyzji, zakres odpowiedzialności, obowiązków i uprawnień pielęgniarki w zależności od stanowiska pracy. System oceny pracy: kary i nagrody.

*Ćwiczenia:* organizacja pracy pielęgniarek. Harmonogramy pracy personelu. Przygotowywanie standardów organizacyjnych, opisów stanowisk, planowanie zasobów ludzkich.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* metody zarządzania w systemie ochrony zdrowia; zasady funkcjonowania organizacji i budowania jej struktur; metody oceny zapotrzebowania

na opiekę pielęgniarską w podstawowej opiece zdrowotnej oraz w opiece ambulatoryjnej, szpitalnej i domowej; pojęcie kultury organizacyjnej i czynniki ją determinujące; mechanizmy podejmowania decyzji w zarządzaniu; style zarządzania i znaczenie przywództwa w rozwoju pielęgniarstwa; zasady realizacji i finansowania świadczeń pielęgniarstkich w systemie ubezpieczenia zdrowotnego; specyfikę funkcji kierowniczych, w tym istotę delegowania zadań; metody diagnozy organizacyjnej, koncepcję i teorię zarządzania zmianą oraz zasady zarządzania strategicznego; problematykę zarządzania zasobami ludzkimi; uwarunkowania rozwoju zawodowego pielęgniarzek.

*Umiejętności (potrafi):* stosować metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą; organizować i nadzorować pracę zespołów pielęgniarzek, położnych lub personelu pomocniczego; stosować różne metody podejmowania decyzji zawodowych i zarządczych; planować zasoby ludzkie, wykorzystując różne metody, organizować rekrutację pracowników i planować proces adaptacji zawodowej; opracowywać plan własnego rozwoju zawodowego i motywować do rozwoju zawodowego innych członków podległego zespołu; opracowywać standardy organizacyjne oraz przygotowywać opisy stanowisk pracy dla pielęgniarzek i innych podległych pracowników; opracowywać harmonogramy pracy personelu w oparciu o ocenę zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **5. Język angielski I**

*Cel kształcenia:* kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanie, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających na rozumienie, tłumaczenie i posługiwanie się językiem obcym na poziomie podstawowych zwrotów i wyrażen dotyczących opieki medycznej.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* wprowadzenie i wyćwiczenie podstawowej terminologii specjalistycznej z zakresu opieki medycznej, w tym profilaktyki i promocji zdrowia oraz objawów chorób. Korzystanie i analiza prostych tekstów specjalistycznych w języku angielskim. Rozumienie i reagowanie na podstawowe polecenia i zgłaszane problemy z wykorzystaniem leksyki specjalistycznej.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* podstawowe pojęcia dotyczące profilaktyki i promocji zdrowia oraz objawów chorób w języku angielskim.

*Umiejętności (potrafi):* porozumiewać się w języku angielskim (docelowo) na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **6. Język angielski II**

*Cel kształcenia:* kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanie, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających na rozumienie, tłumaczenie i posługiwanie się językiem obcym na poziomie B2+ z wykorzystaniem leksyki specjalistycznej związanej z kierunkiem studiów, pozwalającej na efektywne nawiązywanie i podtrzymywanie komunikacji z pacjentem i personelem medycznym w warunkach szpitalnych i środowisku domowym.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* materiał leksykalno-gramatycznego umożliwiający przygotowanie do komunikacji w języku obcym w zakresie tematycznym dotyczącym opieki medycznej i udzielania świadczeń zdrowotnych w warunkach szpitalnych, środowisku domowym i miejscu pracy podopiecznego. Korzystanie z piśmiennictwa medycznego w języku angielskim w celu rozwiązania problemów związanych z pracą zawodową i świadczenia opieki opartej na dowodach naukowych. Tłumaczenie tekstów specjalistycznych, analiza, krytyczna weryfikacja, argumentacja i dyskusja. Rozwiązywanie zadań i ćwiczeń językowych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* źródła naukowej informacji medycznej.

*Umiejętności (potrafi):* porozumiewać się w języku angielskim (docelowo) na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

### **7. Język angielski III**

*Cel kształcenia:* kształtowanie i rozwijanie kompetencji językowych (rozumienie tekstu słuchanego, czytanie, mówienie, pisanie), zgodnie z tabelą wymagań ESOKJ, pozwalających na rozumienie, tłumaczenie i posługiwanie się językiem obcym na poziomie B2+ z wykorzystaniem leksyki specjalistycznej związanej z kierunkiem studiów, pozwalającej na efektywne nawiązywanie i podtrzymywanie komunikacji z pacjentem i personelem medycznym w warunkach szpitalnych i środowisku domowym.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* materiał leksykalno-gramatycznego umożliwiający efektywną komunikację w pracy zawodowej z zespołem terapeutycznym i pacjentami. Przygotowanie do sporządzania raportów medycznych w języku angielskim. Korzystanie ze światowych baz danych dotyczących piśmiennictwa specjalistycznego. Tłumaczenie tekstów specjalistycznych, analiza, krytyczna weryfikacja, argumentacja i dyskusja. Rozwiązywanie zadań i ćwiczeń językowych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* źródła naukowej informacji medycznej.

*Umiejętności (potrafi):* porozumiewać się w języku angielskim na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

### **8. Zarządzanie jakością w podmiotach leczniczych**

*Cel kształcenia:* nabycie umiejętności prowadzenia analiz ekonomicznych w praktyce, poznanie marketingu usług pielęgniarstwa i wdrażania programów poprawy jakości w ochronie zdrowia.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* zarządzanie jakością w opiece zdrowotnej. Standaryzacja opieki pielęgniarstwa. Finansowanie opieki zdrowotnej. Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia. Standardy akredytacyjne w zakresie działalności szpitala i podstawowej opieki zdrowotnej. Total Quality Management (TQM). Systemy ISO. System zarządzania oparty o standardy kontroli zarządczej. Wewnętrzny system zarządzania jakością i bezpieczeństwem.

*Ćwiczenia:* mierniki oceny jakości usług medycznych, przygotowanie i przebieg procesu zewnętrznej oceny jakości - certyfikaty. Przepisy Ustawy o akredytacji w ochronie zdrowia.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady funkcjonowania organizacji i budowania jej struktur; metody oceny zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej oraz w opiece ambulatoryjnej, szpitalnej i domowej; istotę procesu zmian i zasady zarządzania zmianą; modele i strategie zarządzania jakością w opiece zdrowotnej.

*Umiejętności (potrafi):* stosować metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą; nadzorować jakość opieki pielęgniarstwa w podmiocie wykonującym działalność leczniczą, w tym przygotować ten podmiot do zewnętrznej oceny jakości.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **9. Media i technologie informacyjne w edukacji i kształceniu**

*Cel kształcenia:* nabycie umiejętności wykorzystywania mediów i technologii informacyjnych w procesie edukacji i kształcenia.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* media i technologie informacyjne a kształcenie zdalne. Sztuczna inteligencja w edukacji – nadzieje, zagrożenia, kontrowersje. Nowe nurty we współczesnej edukacji: konektywizm, neurodydaktyka – podstawy, założenia, obietnice, możliwości. Pedagogika zdrowia a Internet. Medyczne fake newsy i reklamy parafarmaceutyków - problemy i wielowymiarowe konsekwencje dla codziennego funkcjonowania jednostki i szerszych grup społecznych. Zagadnienie skutecznej profilaktyki nadużywania Internetu.

*Ćwiczenia:* nowoczesne technologie informatyczne w budowaniu prezentacji multimedialnych: sztuczna inteligencja AI, zasoby Internetu, platformy edukacyjne, portale społecznościowe. Problemy medialnego „terroru” kultu ciała i reklam: tanoreksja, bigoreksja, anoreksja, bulimia, lekomania – krytyczne refleksje w kontekście uzależnień. Media i technologie informacyjne we wspieraniu samokształcenia zawodowego a współczesne wyzwania edukacji ustawicznej. Adekwatna komunikacja interpersonalna w edukacji i propagowaniu zdrowego stylu życia.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* metody nauczania i środki dydaktyczne stosowane w kształceniu na studiach przygotowującym do wykonywania zawodu pielęgniarki i kształceniu podyplomowym pielęgniarzek (z wykorzystaniem technologii informacyjnych).

*Umiejętności (potrafi):* organizować proces dydaktyczny z wykorzystaniem nowoczesnych technologii stosowanych w kształceniu na studiach przygotowującym do wykonywania zawodu pielęgniarki i kształceniu podyplomowym pielęgniarzek; dobierać odpowiednie środki i metody nauczania w działalności dydaktycznej.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

### **III. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH**

#### **B. ZAAWANSOWANA PRAKTYKA PIELĘGNIARSKA**

##### **1. Farmakologia i ordynowanie produktów leczniczych**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do samodzielnego ordynowania wybranych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych na podstawie oceny stanu pacjenta.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* wprowadzenie do receptury. Farmakologia kliniczna. Zasady prowadzenia badań klinicznych leków. Specyfika farmakoterapii u dzieci i osób starszych. Elementy farmakogenetyki. Działanie niepożądane leków. Krew i preparaty krwiopochodne. Leki przeciwkrzepliwne, fibrynolityczne i przeciwplatekcyjne. Leczenie niedokrwistości. Leki stosowane w chorobach układu sercowo-naczyniowego. Zasady racjonalnej antybiotykoterapii. Chemioterapeutyki.

*Ćwiczenia:* zasady ordynowania leków na receptach. Ćwiczenia praktyczne z prawidłowego przepisywania recept. Dobieranie właściwej postaci leku w zależności od wskazania i indywidualnych uwarunkowań pacjenta. Samodzielne ordynowanie produktów leczniczych – scenariusze kliniczne. Charakterystyki leków samodzielnie ordynowanych przez pielęgniarki.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* mechanizmy działania produktów leczniczych oraz ich przemiany w organizmie człowieka zależnie od wieku i problemów zdrowotnych; regulacje prawne związane z refundacją leków, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego; zasady ordynowania leków zawierających określone substancje czynne (z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe) oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiania recept na nie, a także zasady ordynowania określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie recept albo zleceń; zjawisko polifarmakoterapii i polipragmazji oraz objawy i skutki uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne.

*Umiejętności (potrafi):* dobierać i przygotowywać zapisy form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta; interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych; dobierać i ordynować leki zawierające określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, w tym wystawiać na nie recepty; dobierać i ordynować środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiać na nie recepty, oraz ordynować określone wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie zlecenia albo recepty; rozpoznawać zjawisko i skutki polifarmakoterapii i polipragmazji oraz edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna, a także pracowników opieki zdrowotnej w zakresie stosowanej farmakoterapii.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

##### **2. Pielęgniarstwo epidemiologiczne**

*Cel kształcenia:* poznanie zasad zapobiegania i zwalczania zakażeń w placówkach ochrony zdrowia i zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tym zakresie. Wdrażanie do kształcenia ustawicznego zasad zapobiegania zakażeniom w związku z ciągle zmieniającymi się zagrożeniami w tym zakresie. Przygotowanie do wykonania zadań zawodowych w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego.

### *Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* epidemiologia chorób infekcyjnych (wirusowych, bakteryjnych, pasożytniczych, grzybiczych), epidemiologia zakażeń szpitalnych wywołanych przez drobnoustroje chorobotwórcze w placówkach ochrony zdrowia. Czynniki ryzyka zakażeń związanych z opieką w placówkach ochrony zdrowia. Podstawowe akty prawne. Organizacja, zakres oraz system kontroli zakażeń. Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi w różnych oddziałach szpitalnych z uwzględnieniem czynników etiologicznych, w tym patogenów alarmowych. Zasady współpracy w zespołach terapeutycznych w zakresie wdrażania działań z zakresu profilaktyki zakażeń. Ryzyko zawodowe narażenia personelu medycznego i niemedycznego na zakażenia w placówkach ochrony zdrowia. Zasady mycia, dezynfekcji i sterylizacji. Monitorowanie skuteczności dezynfekcji i sterylizacji. Zasady planowania, opracowania, wdrażania i nadzorowania działań zapobiegawczych oraz przeciwepidemicznych.

*Ćwiczenia:* edukacja personelu w zakresie profilaktyki i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych. Algorytm/procedura postępowania w sytuacji zgłoszenia się pacjenta z podejrzeniem lub zakażeniem koronawirusem SARS-CoV-2, grypa, RSV. Zasady izolacji pacjentów z uwzględnieniem typów izolacji oraz transmisji zakażenia. Zasady pobierania i transportowania badań mikrobiologicznych. Zasady wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń w placówkach ochrony zdrowia. Założenia i cel organizacji nadzoru epidemiologicznego. Wykorzystanie wskaźników jakości zarządzania opieką pielęgniarską w nadzorze epidemiologicznym. Występowanie zakażeń szpitalnych w różnych oddziałach szpitalnych z uwzględnieniem czynników etiologicznych, w tym patogenów alarmowych. Zasady postępowania w przypadku podejrzenia lub wystąpienia zakażenia w ognisku epidemicznym w placówkach ochrony zdrowia. Postępowanie w przypadku ekspozycji zawodowej (na krew lub IPIM). Procedura postępowania po ekspozycji zawodowej na przykładzie wybranego podmiotu leczniczego. Opracowanie i wdrażanie działań profilaktycznych w nadzorze nad żywieniem pacjentów w przypadku podejrzenia lub wystąpienia zakażenia. Zasady zapobiegania i zwalczania zakażeń oraz nadzór epidemiologiczny w różnych placówkach ochrony zdrowia oraz domach pomocy społecznej - obowiązujące procedury. Kontrola mikrobiologiczna środowiska szpitalnego oraz metody dekontaminacji środowiska szpitalnego. Opracowanie programu edukacyjnego dla pracowników z zakresu profilaktyki i zwalczania zakażeń szpitalnych. Opracowanie standardu edukacji pacjenta, ich rodzin lub opiekunów w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych oraz opieki poza szpitalnej.

### *Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* założenia nadzoru nad zakażeniami w podmiotach leczniczych, z uwzględnieniem rejestracji zakażeń oraz zasady współpracy w zespołach interprofesjonalnych w tym zakresie; uwarunkowania profilaktyki, występowania i kontroli zakażeń szpitalnych w działalności podmiotów leczniczych, z uwzględnieniem czynników etiologicznych, w tym patogenów alarmowych; zasady planowania, opracowywania, wdrażania i nadzorowania działań zapobiegawczych oraz przeciwepidemicznych.

*Umiejętności (potrafi):* stosować zasady zapobiegania zakażeniom związanym z opieką zdrowotną i wybranym chorobom zakaźnym oraz zwalczania tych zakażeń i chorób, a także zasady nadzoru epidemiologicznego; planować i prowadzić edukację pracowników opieki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i zwalczania zakażeń szpitalnych oraz edukację pacjentów, ich rodzin lub opiekunów w zakresie odnoszącym się do opieki poszpitalnej; wykorzystywać wskaźniki jakości zarządzania opieką pielęgniarską w nadzorze epidemiologicznym oraz analizować wieloaspektowość występowania zakażeń szpitalnych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej

i zasięgnięcia porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

### **3. Poradnictwo w pielęgniarstwie**

*Cel kształcenia:* poznanie zasad prowadzenia poradnictwa w pielęgniarstwie i kształtowanie umiejętności udzielania porad pielęgniarstkich.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* założenia teoretyczne poradnictwa w pracy pielęgniarki bazujące na regulacjach prawnych i transteoretycznym modelu zmiany Prochaskiego i DiClemente. Predyktory funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego, z uwzględnieniem choroby przewlekłej. Metody oceny stanu zdrowia pacjenta w poradnictwie pielęgniarstkim. Zasady postępowania terapeutycznego w przypadku problemów zdrowotnych. Zasady doboru badań diagnostycznych i interpretacji ich wyników w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki. Zakres profilaktyki chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych. Zasady orzekania o czasowej niezdolności do pracy i wystawiania zaświadczeń o czasowej niezdolności do pracy.

*Seminaria:* diagnozowanie zagrożeń zdrowotnych pacjenta z chorobą przewlekłą. Ocena adaptacji pacjenta do choroby przewlekłej. Udzielanie porad osobom zagrożonym uzależnieniami i uzależnionym, wykorzystując transteoretyczny model zmian Prochaskiego i DiClemente. Materiały edukacyjne dla pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w ramach poradnictwa zdrowotnego. Zasoby technologiczne dla potrzeb poradnictwa zdrowotnego. Metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarstkich. Interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki. Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych w ramach udzielania porad pielęgniarstkich oraz planowanie programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Wdrażanie programów promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów. Wybrane metody edukacji zdrowotnej. Działania w zakresie profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych.

*Ćwiczenia:* metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarstkich. Interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* założenia teoretyczne poradnictwa w pracy pielęgniarki bazujące na regulacjach prawnych i transteoretycznym modelu zmiany Prochaskiego i DiClemente; predyktory funkcjonowania człowieka zdrowego i chorego, z uwzględnieniem choroby przewlekłej; metody oceny stanu zdrowia pacjenta w poradnictwie pielęgniarstkim; zasady postępowania terapeutycznego w przypadku problemów zdrowotnych; zasady doboru badań diagnostycznych i interpretacji ich wyników w zakresie posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; zakres profilaktyki chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych; zasady orzekania o czasowej niezdolności do pracy i wystawiania zaświadczeń.

*Umiejętności (potrafi):* diagnozować zagrożenia zdrowotne pacjenta z chorobą przewlekłą; oceniać adaptację pacjenta do choroby przewlekłej; udzielać porad osobom zagrożonym uzależnieniami i uzależnionym, wykorzystując transteoretyczny model zmian Prochaskiego i DiClemente; przygotowywać materiały edukacyjne dla pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w ramach poradnictwa zdrowotnego; wykorzystywać zasoby technologiczne dla potrzeb poradnictwa zdrowotnego; dobierać i stosować metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarstkich; wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności

od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

#### **4. Koordynowana opieka zdrowotna w Podstawowej Opiece Zdrowotnej (POZ)**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z założeniami udzielania świadczeń opieki koordynowanej w Podstawowej Opiece Zdrowotnej w Polsce. Przygotowanie do realizacji świadczeń pielęgniarki POZ w ramach opieki koordynowanej i koordynacji opieki.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* akty prawne regulujące udzielanie świadczeń opieki koordynowanej w POZ w Polsce. Rodzaje i zakresy świadczeń opieki koordynowanej w Podstawowej Opiece Zdrowotnej. Warunki realizacji świadczeń opieki koordynowanej. Zadania koordynatora w koordynacji opieki. Świadczenia pielęgniarki POZ w koordynowanej opiece zdrowotnej w POZ.

*Seminaria:* porada edukacyjna w POZ z monitorowaniem stanu pacjenta. Programy i zakresy edukacyjne w ścieżce: kardiologicznej, endokrynologicznej, pulmonologicznej. Wytyczne postępowania w poszczególnych zakresach świadczeń opieki koordynowanej.

*Ćwiczenia:* Indywidualny Plan Opieki Medycznej (IPOM) w wybranych chorobach przewlekłych objętych opieką koordynowaną. Analiza opisu przypadków, opracowanie założeń IPOM.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* modele opieki koordynowanej funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach; zadania koordynatora świadczeń zdrowotnych w wybranych rodzajach świadczeń; zasady koordynowania programów zdrowotnych oraz organizacji procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia, z uwzględnieniem aktualnych zmian systemowych; zasady funkcjonowania zespołów interprofesjonalnych w opiece zdrowotnej w oparciu o wybrane obszary świadczeń specjalistycznych, w tym zespołu psychiatrycznej opieki środowiskowej.

*Umiejętności (potrafi):* prowadzić działania w zakresie profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych; reagować na swoje zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy; koordynować realizację świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami przewlekłymi; opracowywać diagnozę potrzeb zdrowotnych i plan organizacji opieki oraz leczenia na poziomie organizacji i międzyinstytucjonalnym; planować i koordynować proces udzielania świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem kryterium jakości i efektywności.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **5. Edukacja terapeutyczna w cukrzycy**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta i jego rodziny w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w cukrzycy z wykorzystaniem dostępnych programów edukacyjnych.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w cukrzycy. Przygotowanie i wdrażanie projektów edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna na wybranym przykładzie (studium przypadku) w warunkach symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w cukrzycy.

*Umiejętności (potrafi):* dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z rozpoznaną cukrzycą; motywować pacjenta z cukrzycą do radzenia sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **6. Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu krążenia**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta i jego rodziny w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w przewlekłych chorobach układu krążenia z wykorzystaniem dostępnych programów edukacyjnych.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* rozpoznawanie potrzeb edukacyjnych pacjenta i jego rodziny. Opieka i edukacja terapeutyczna nad pacjentem w diagnostyce przewlekłych chorób układu krążenia. Edukacja pacjenta przygotowywanego do planowanych zabiegów implantacji stymulatora serca, kardiowersji, ablacji oraz procedur inwazyjnych w kardiologii (w trybie planowym). Monitorowanie stanu pacjenta po zrealizowanych procedurach implantacji stymulatora serca, kardiowersji, ablacji. Dostosowanie dostępnych projektów edukacji terapeutycznej pacjenta z przewlekłą chorobą układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, przewlekła niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, zaburzenia przewodnictwa i zaburzenia rytmu) do rozpoznanych deficytów wiedzy, umiejętności i zachowań. Wdrażanie przygotowanych projektów w warunkach rzeczywistych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w przewlekłej niewydolności krążenia.

*Umiejętności (potrafi):* dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji

i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą przewlekłą.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **7. Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu oddechowego**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta z przewlekłą chorobą układu oddechowego i jego rodziny w zakresie profilaktyki powikłań, samokontroli i samoopieki.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w przewlekłych chorobach płuc. Potrzeby edukacyjne, problemy zdrowotne i powikłania związane ze stosowaniem tlenoterapii ciągłej i nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej w warunkach domowych. Przygotowanie projektów edukacji terapeutycznej pacjenta z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc (POChP) i/lub wentylowanego mechanicznie w sposób nieinwazyjny w warunkach domowych oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie samoobserwacji, samopielęgnacji i profilaktyki powikłań. Wdrażanie wybranych projektów edukacyjnych w warunkach rzeczywistych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w astmie, POChP i innych przewlekłych chorobach układu oddechowego.

*Umiejętności (potrafi):* planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą przewlekłą; edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie postępowania zapobiegającego wystąpieniu powikłań związanych z prowadzeniem wentylacji mechanicznej oraz opieki nad pacjentem w warunkach domowych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **8. Edukacja terapeutyczna i rehabilitacja w zaburzeniach zdrowia psychicznego**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta w zaburzeniach zdrowia psychicznego w zakresie samokontroli i samoobserwacji i jego rodziny/opiekuna w zakresie metod wsparcia i rozpoznawania symptomów zaostrzenia zaburzeń.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* organizacja opieki psychiatrycznej w Polsce. Formy opieki psychiatrycznej i ich znaczenie w opiece nad pacjentem z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi. Zakres pomocy i wsparcia udzielanego osobom z zaburzeniami psychicznego i ich rodzinom w ramach świadczeń medyczno-społecznych. Terapia wielokierunkowa i rehabilitacja chorych z zaburzeniami psychicznymi. Zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjentem uzależnionym, jego rodziną lub opiekunem. Psychiatria środowiskowa, rola i zadania pielęgniarki w psychiatrii środowiskowej. Stygmatyzacja chorego psychicznie jako przeszkoda w leczeniu i powrocie do zdrowia chorego psychicznie.

*Seminaria:* rola pielęgniarki w profilaktyce, terapii i rehabilitacji zaburzeń psychicznych. Rehabilitacja w psychiatrii (pojęcie, zasady i metody rehabilitacji psychiatrycznej), trening

umiejętności społecznych (definicja, cele, rodzaje), psychoedukacja, terapia zajęciowa, arteterapia. Wybrane formy rehabilitacji w psychiatrii (hostel, mieszkania chronione, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej, środowiskowy dom samopomocy, turnusy rehabilitacyjne. Dostępne programy promocji zdrowia psychicznego. Zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta z zaburzeniami zdrowia psychicznego i jego rodziny/opiekuna. Psychoedukacja i rehabilitacja pacjenta w wybranych jednostkach chorobowych.

*Ćwiczenia:* rozpoznawanie potrzeb edukacyjnych pacjenta z zaburzeniami zdrowia psychicznego i jego rodziny. Przygotowanie i wdrażanie projektów edukacji terapeutycznej pacjenta w zakresie rozpoznanych deficytów wiedzy, umiejętności i postaw. Modyfikacja i wdrażanie dostępnych programów promocji zdrowia psychicznego i edukacji terapeutycznej, opracowanych propozycji działań psychoterapeutycznych i interwencji z zakresu psychoedukacji wobec pacjenta/jego rodziny w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjentem uzależnionym, jego rodziną lub opiekunem, oraz zasady edukacji terapeutycznej oraz rehabilitacji psychiatrycznej tych osób, z uwzględnieniem wszystkich poziomów świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz środowiska życia pacjenta); zakres pomocy w ramach świadczeń zdrowotnych oferowanych osobom z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzinom lub opiekunom.

*Umiejętności (potrafi):* oceniać potrzeby zdrowotne pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego, a także planować interwencje w ramach uprawnień zawodowych pielęgniarki; analizować i dostosowywać do potrzeb pacjenta programy promocji zdrowia psychicznego; rozpoznawać sytuację życiową pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej; prowadzić psychoedukację pacjenta (dzieci, młodzieży, dorosłych, w tym osób starszych) z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego, a także jego rodziny lub opiekuna; prowadzić rehabilitację pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym treningi umiejętności społecznych w różnych obszarach opieki, w szczególności w środowisku pacjenta i jego rodziny.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **9. Przewlekłe choroby serca i układu krążenia z uwzględnieniem opieki koordynowanej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do sprawowania opieki nad pacjentem z przewlekłymi chorobami serca i układu krążenia.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* epidemiologia i czynniki ryzyka chorób układu sercowo-naczyniowego. Choroba niedokrwienna serca: stabilna choroba wieńcowa – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Choroba niedokrwienna serca: ostre zespoły wieńcowe – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Przewlekła niewydolność serca – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Ostre stany kardiologiczne – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Zaburzenia rytmu serca z elementami diagnostyki elektrokardiograficznej. Nadciśnienie tętnicze – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Wady serca – diagnostyka, zasady opieki nad pacjentem. Koordynowana opieka w kardiologii (u chorych z niewydolnością serca i po przebytym zawale serca). Nieinwazyjna i inwazyjna diagnostyka kardiologiczna.

*Seminaria:* narzędzia oceny stanu pacjenta, w tym zagrożenia zdrowotnego pacjenta, w chorobach przewlekłych układu sercowo-naczyniowego. Przyczyny i rodzaje niewydolności serca. Klasyfikacja niewydolności serca – skale. Nowoczesne technologie informacyjne wykorzystywane do oceny i monitorowania pacjentów z chorobami układu krążenia (system teletransmisji, systemy teleinformatyczne w monitorowaniu stanu pacjentów w chorobach przewlekłych układu krążenia). Planowanie opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z przewlekłą chorobą układu krążenia.

*Ćwiczenia:* ocena stanu pacjenta z chorobą przewlekłą układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, zaburzenia przewodnictwa). Ocena adaptacji pacjenta do chorób przewlekłych układu krążenia. Zadania pielęgniarki w diagnostyce chorób układu krążenia, z wykorzystaniem badań laboratoryjnych, elektrokardiografii, badania przedmiotowego i podmiotowego. Opieka i edukacja terapeutyczna nad pacjentem – zadania pielęgniarki w diagnostyce ostrych chorób układu krążenia. Przygotowanie pacjenta do zabiegu koronarografii i angioplastyki wieńcowej. Monitorowanie stanu pacjenta po zabiegach hemodynamicznych. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w stanach bezpośredniego zagrożenia zdrowia. Zaburzenia rytmu serca - rodzaje, przyczyny, opieka pielęgniarska. Zaburzenia przewodnictwa przedsionkowo-komorowego. Opieka nad pacjentem po NZK. Planowanie opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z przewlekłą chorobą układu krążenia oraz wdrażanie interwencji pielęgniarskich w zależności od stanu zdrowia pacjenta w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego i opieki nad pacjentami z niewydolnością krążenia, zaburzeniami rytmu serca i nadciśnieniem tętniczym oraz nowoczesne technologie wykorzystywane w terapii i monitorowaniu pacjentów z chorobami układu krążenia; przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową; patomechanizm przewlekłej niewydolności krążenia oraz jej powikłania.

*Umiejętności (potrafi):* diagnozować zagrożenia zdrowotne pacjenta z chorobą przewlekłą; oceniać adaptację pacjenta do choroby przewlekłej; wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **10. Przewlekłe choroby układu oddechowego z uwzględnieniem opieki koordynowanej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do sprawowania opieki nad pacjentem z przewlekłymi chorobami układu oddechowego.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* patomechanizm, objawy, diagnostyka, leczenie i postępowanie pielęgniarskie w przewlekłej niewydolności oddechowej, przewlekłej obturacyjnej chorobie płuc (POChP) w warunkach opieki stacjonarnej i domowej. Badania diagnostyczne stosowane w przewlekłych chorobach układu oddechowego i interpretacja ich wyników. Wskazania i zasady wykonania spirometrii w ocenie zaburzonej wydolności oddechowej oraz zasady pomiaru szczytowego przepływu wydechowego (Peak Expiratory Flow, PEF), testów nadreaktywności oskrzeli, badań in vivo i in vitro. Metody i zasady stosowania tlenoterapii w przewlekłych chorobach układu oddechowego oraz powikłania stosowania tlenoterapii. Wskazania i kryteria zastosowania tlenoterapii ciągłej i wentylacji mechanicznej nieinwazyjnej

w warunkach stacjonarnych i w środowisku domowym. Monitorowanie stanu pacjenta leczonego tlenem i wentylowanego mechanicznie w sposób nieinwazyjny. Zastosowanie nowoczesnych technologii informatycznych do monitorowania stanu pacjenta. Założenia opieki koordynowanej w przewlekłych chorobach płuc.

*Seminaria:* kompleksowa opieka pielęgniarska nad pacjentem z przewlekłą chorobą płuc. Pielęgnowanie pacjenta wentylowanego mechanicznie w sposób nieinwazyjny. Monitorowanie stanu pacjenta wymagającego tlenoterapii ciągłej i wentylacji mechanicznej nieinwazyjnej. Profilaktyka powikłań związanych ze stosowaniem tlenoterapii ciągłej i nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej w warunkach stacjonarnych i w środowisku domowym.

*Ćwiczenia:* kompleksowa opieka nad pacjentem wentylowanym mechanicznie w sposób nieinwazyjny w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej. Przygotowanie sprzętu do prowadzenia wentylacji nieinwazyjnej, obsługa sprzętu, rozpoznawanie powikłań związanych z tlenoterapią i wentylacją mechaniczną nieinwazyjną w opiece stacjonarnej lub warunkach domowych. Badania dodatkowe: pulsoksymetria, gazometria, inne badania laboratoryjne, badania obrazowe (RTG, CT kl. piersiowej, angioCT, USG kl. piersiowej), spirometria i interpretacja wyników badań. Rozpoznawanie powikłań związanych ze stosowaniem tlenoterapii i wentylacji mechanicznej nieinwazyjnej w opiece stacjonarnej i warunkach domowych oraz wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* patomechanizm, objawy, diagnostykę, leczenie i postępowanie pielęgniarskie w niewydolności oddechowej, POChP i chorobach o podłożu alergicznym, w warunkach opieki stacjonarnej i domowej; zastosowanie spirometrii w ocenie zaburzonej wydolności oddechowej oraz zasady pomiaru szczytowego przepływu wydechowego (*Peak Expiratory Flow*, PEF), testów nadreaktywności oskrzeli, badań *in vivo* i *in vitro*; wskazania oraz powikłania stosowania tlenoterapii; zasady stosowania nowoczesnych metod tlenoterapii i monitorowania stanu pacjenta ze względu na toksyczność tlenu; wskazania i zasady stosowania wentylacji mechanicznej inwazyjnej i nieinwazyjnej oraz możliwe powikłania jej zastosowania w podmiocie leczniczym lub środowisku domowym.

*Umiejętności (potrafi):* zapewniać pacjentowi wentylowanemu mechanicznie w sposób inwazyjny i nieinwazyjny kompleksową opiekę pielęgniarską w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej i w warunkach domowych; obsługiwać respirator w trybie wentylacji inwazyjnej i nieinwazyjnej; przygotowywać i stosować sprzęt do prowadzenia wentylacji nieinwazyjnej; edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie postępowania zapobiegającego wystąpieniu powikłań związanych z prowadzeniem wentylacji mechanicznej oraz opieki nad pacjentem w warunkach domowych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **11. Opieka i edukacja terapeutyczna w chorobach o podłożu alergicznym**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do opieki nad pacjentem z chorobami o podłożu alergicznym.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* patomechanizm, objawy, diagnostyka, leczenie i postępowanie pielęgniarskie w chorobach o podłożu alergicznym, w warunkach opieki stacjonarnej i domowej. Badania diagnostyczne stosowane w astmie i innych chorobach o podłożu alergicznym. Grupy leków stosowanych w chorobach alergicznych mające wpływ na wynik testów skórnych. patomechanizm, astmy alergicznej, alergicznego zapalenia błony śluzowej nosa, pokrzywki, atopowego zapalenia skóry, ich powikłania.

*Ćwiczenia:* kompleksowa opieka nad pacjentem z chorobą o podłożu alergicznym. Udział w procesie diagnostyczno-terapeutycznym, wykonywanie testów diagnostycznych i prób skórnych oraz interpretacja ich wyników. Edukacja pacjenta, rodziny, opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w astmie i innych chorobach o podłożu alergicznym. Procedury wykonania wybranych testów skórnych i prób uczuleniowych. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych i symulowanych. Testy skórne z powszechnymi alergenami, metody wykonania i interpretacja.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* patomechanizm, objawy, diagnostykę, leczenie i postępowanie pielęgniarstwa w chorobach alergicznych skóry, układu oddechowego, układu pokarmowego w warunkach opieki stacjonarnej i domowej; grupy leków stosowanych w chorobach alergicznych mających wpływ na wynik testów skórnych; zastosowanie spirometrii w ocenie zaburzonej wydolności oddechowej oraz zasady pomiaru szczytowego przepływu wydechowego (Peak Expiratory Flow, PEF), testów nadreaktywności oskrzeli, badań in vivo i in vitro; zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki, astmie, i innych chorobach alergicznych.

*Umiejętności (potrafi):* wykonywać badania diagnostyczne stosowane w chorobach alergicznych skóry, układu oddechowego, pokarmowego i interpretować ich wyniki.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **12. Opieka i edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach nerek i leczenie nerkozastępcze**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do objęcia opieką pielęgniarstwa chorego w przewlekłych chorobach nerek, poddanego leczeniu nerkozastępczemu.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* gospodarka wodno-elektrolitowa i kwasowo-zasadowa u pacjenta dializowanego. Zasady i zakres farmakoterapii stosowanej u pacjenta dializowanego. Uprawnienia zawodowe pielęgniarki w leczeniu dializami oraz standardy specjalistycznej opieki pielęgniarstwa nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych i technikach ciągłych (Continuous Renal Replacement Therapy, CRRT). Zasady funkcjonowania stacji dializ i leczenia nerkozastępczego (ciągła ambulatoryjna dializa otrzewnowa – CADO, ambulatoryjna dializa otrzewnowa – ADO, hemodializa). Zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z przewlekłą niewydolnością nerek. Kwalifikacja i przygotowanie biorcy do zabiegu przeszczepienia nerki.

*Seminaria:* planowanie edukacji terapeutycznej pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem podczas dializy i hemodializy. Planowanie i sprawowanie opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z przewlekłą niewydolnością nerek przed przeszczepieniem narządu (nerki).

*Ćwiczenia:* kompleksowa opieka pielęgniarstwa nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych oraz technikach ciągłych. Modyfikacja dawki leków w trakcie hemodializy i dializy otrzewnowej zgodnie z ustalonym planem leczenia. Edukacja terapeutyczna pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem podczas dializy i hemodializy.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* gospodarkę wodno-elektrolitową i kwasowo-zasadową u pacjenta dializowanego; zasady i zakres farmakoterapii stosowanej u pacjenta dializowanego;

uprawnienia zawodowe pielęgniarki w leczeniu dializami oraz standardy specjalistycznej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych i technikach ciągłych (Continuous Renal Replacement Therapy, CRRT); zasady funkcjonowania stacji dializ i leczenia nerkozastępczego (ciągła ambulatoryjna dializa otrzewnowa – CADO, ambulatoryjna dializa otrzewnowa – ADO, hemodializa); przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową; zasady opieki nad pacjentem – biorcą narządów przed przeszczepieniem narządów.

*Umiejętności (potrafi):* sprawować specjalistyczną opiekę pielęgniarską nad pacjentem w przebiegu leczenia nerkozastępczego w technikach przerywanych oraz technikach ciągłych (CRRT); planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem podczas dializy i hemodializy; modyfikować dawkę leków w trakcie hemodializy i dializy otrzewnowej zgodnie z ustalonym planem leczenia; planować i sprawować opiekę pielęgniarską nad pacjentem z niewydolnością narządową przed przeszczepieniem narządów.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

### **13. Kompleksowa opieka w cukrzycy**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do objęcia opieką pielęgniarską chorego dorosłego i dziecka z rozpoznaną cukrzycą.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* cukrzyca jako choroba cywilizacyjna. Epidemiologia cukrzycy u dzieci, dorosłych i kobiet ciężarnych. Podział cukrzycy wg WHO. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego dotyczące diagnostyki cukrzycy i zaburzeń gospodarki węglowodanowej oraz zasad i celów leczenia cukrzycy. Społeczne konsekwencje cukrzycy.

*Seminaria:* organizacja opieki w diabetologii. Rozwój pielęgniarstwa diabetologicznego; doskonalenie zawodowe pielęgniarek, położnych pracujących z pacjentem chorym na cukrzycę; standardy i procedury w opiece diabetologicznej. Założenia opieki koordynowanej w cukrzycy z uwzględnieniem poszczególnych rodzajów świadczeń.

*Ćwiczenia:* leczenie cukrzycy w warunkach szpitalnych i domowych. Leczenie insuliną (rodzaje insulin, technika i miejsca wstrzyknięć, metody insulinoterapii, pielęgnacja miejsc wkłucia, powikłania w miejscach wkłuć, technika i obsługa pompy insulinowej, postępowanie z odpadami medycznymi w warunkach domowych); doustne leki przeciwcukrzycowe, agoniści receptora GLP-1 i inhibitory DPP-IV. Leczenie wysiłkiem fizycznym. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową; patomechanizm cukrzycy; nowoczesne technologie leczenia i monitorowania cukrzycy, z uwzględnieniem osobistych pomp insulinowych i systemów do ciągłego monitorowania glikemii.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; planować, sprawować i koordynować opiekę nad pacjentem z cukrzycą; motywować pacjenta z cukrzycą do radzenia

sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia; stosować nowoczesne metody monitorowania glikemii i podawania insuliny, w szczególności techniką podskórnego wlewu; wykonać diagnostykę rany zespołu stopy cukrzycowej; rozpoznać zmiany skórne na stopie oraz schorzenia paznokcia u pacjenta z cukrzycą; rozróżniać i usuwać nagniotki, modzele oraz pielęgnować skórę stóp wokół rany u pacjenta z cukrzycą; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

#### **14. Opieka i edukacja terapeutyczna w leczeniu zaburzeń krążenia obwodowego, ran przewlekłych i przetok**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki nad pacjentem z ranami przewlekłymi, przetokami oraz zaburzeniami krążenia obwodowego.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* miażdżyca – patogeneza. Niedokrwienie kończyn dolnych - ostre. Niedokrwienie kończyn dolnych - przewlekłe. Stopa Cukrzycowa. Podstawy patofizjologiczne gojenia się ran ostrych i przewlekłych. Metody oceny ran przewlekłych. Nowoczesne metody terapii i rola hiperbarii tlenowej oraz terapii podciśnieniowej w procesie leczenia najczęściej występujących ran przewlekłych, w szczególności owrzodzeń żylnych, owrzodzeń niedokrwiennych, odleżyn, odmrożeń, zespołu stopy cukrzycowej. Zasady funkcjonowania przetok i stomii. Powikłania stomii i ich leczenie.

*Seminaria:* zasady posługiwania się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi w procesie opracowywania i leczenia rany. Zasady edukacji i przygotowania pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie profilaktyki występowania ran, ich powikłań oraz pielęgnacji ran niegojących się. Zastosowanie kompresjoterapii profilaktycznej i leczniczej w chorobach układu żylnego i limfatycznego. Zasady przygotowania pacjenta z przetoką jelitową i moczową, jego rodziny lub opiekuna do opieki nad pacjentem. Zasady doboru sprzętu stomijnego i jego refundacji oraz zasady stałej i kompleksowej opieki nad pacjentem z przetoką.

*Ćwiczenia:* rozpoznawanie czynników ryzyka zaburzających proces gojenia ran oraz klasyfikowanie i kliniczne ocenianie ran niegojących się. Samodzielne dobranie do rodzaju i stanu rany metody leczenia rany oraz nowoczesnych opatrunków. Stosowanie podciśnienia i terapii larwami w leczeniu ran przewlekłych. Rozpoznawanie powikłań rany. Przygotowanie pacjenta do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany oraz ogólnego postępowania wspomagającego proces gojenia ran oraz jego rodzinę lub opiekuna do opieki nad pacjentem w tym zakresie. Wyznaczanie miejsca wyłonienia przetoki jelitowej i moczowej, ocenianie ich funkcjonowania oraz stosowanie nowoczesnych technik pielęgnacji. Dobranie sprzętu i środków do zaopatrzenia przetoki jelitowej i moczowej oraz doradzanie pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi w zakresie refundacji i doboru tego sprzętu i tych środków oraz w zakresie możliwości wsparcia społecznego. Przygotowanie pacjenta, jego rodziny lub opiekuna do postępowania w przypadku wystąpienia powikłań dermatologicznych i chirurgicznych przetoki jelitowej i moczowej. Stwierdzanie wskazań zdrowotnych wynikających ze stanu pacjenta. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii informacyjnych do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi. Usuwanie martwicy z rany, z wykorzystaniem narzędzi chirurgicznych. Zakładanie pasków do zamykania ran.

Wykonywanie diagnostyki rany odleżynowej, owrzodzenia nowotworowego, oparzenia, odmrożenia, rany urazowej powierzchownej, owrzodzenia kończyn dolnych i zespołu stopy cukrzycowej. Dokonywanie pomiaru wskaźnika kostka-ramię, paluch-ramię oraz zaburzenia czucia i zinterpretowanie ich wyników. Przeprowadzanie diagnostyki kwalifikującej chorego do kompresjoterapii. Stosowanie kompresjoterapii profilaktycznej w profilaktyce pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowej oraz stosowanie kompresjoterapii leczniczej w chorobach układu żylnego i limfatycznego. Pobranie materiału biologicznego z rany do badania bakteriologicznego i innych badań, w tym badania mykologicznego i wirusologicznego. Wykonanie irygacji przetoki jelitowej (kolostomii). Doradzanie członkom zespołu interprofesjonalnego w zakresie profilaktyki ran i ich nowoczesnego leczenia. Rozpoznawanie powikłań rany. Przygotowywanie pacjenta do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany oraz ogólnego postępowania wspomagającego proces gojenia ran oraz jego rodzinę lub opiekuna do opieki nad pacjentem w tym zakresie. Przygotowywanie pacjenta, jego rodziny lub opiekuna do postępowania w przypadku wystąpienia powikłań dermatologicznych i chirurgicznych przetoki jelitowej i moczowej. Rozpoznawanie wskazań zdrowotnych wynikających ze stanu pacjenta. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* czynniki ryzyka, patomechanizm zaburzenia gojenia ran, klasyfikację i kliniczne metody oceny ran niegojących się oraz postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne zachowawcze i zabiegowe; zasady stosowania hiperbarii tlenowej, terapii podciśnieniowej, larw i biochirurgii w leczeniu owrzodzeń żylnych i niedokrwiennych, odleżyn, odmrożeń i zespołu stopy cukrzycowej; współczesne koncepcje miejscowego leczenia rany niegojącej się, w tym rodzaje lawaseptyków, antyseptyków i opatrunków oraz zasady ich doboru i refundacji, zasady ogólnego leczenia ran niegojących się oraz metody wspomagające proces gojenia ran; zasady posługiwania się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi w procesie opracowywania i leczenia rany; zasady edukacji i przygotowania pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie profilaktyki występowania ran, ich powikłań oraz pielęgnacji ran niegojących się; zastosowanie kompresjoterapii profilaktycznej i leczniczej w chorobach układu żylnego i limfatycznego; zasady oceny funkcjonowania przetoki jelitowej i moczowej oraz ich powikłań, w tym zasady postępowania w powikłaniach miejscowych; zasady przygotowania pacjenta z przetoką jelitową i moczową, jego rodziny lub opiekuna do opieki nad pacjentem, zasady doboru sprzętu stomijnego i jego refundacji oraz zasady stałej i kompleksowej opieki nad pacjentem z przetoką.

*Umiejętności (potrafi):* wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi; rozpoznać czynniki ryzyka zaburzające proces gojenia ran oraz sklasyfikować i klinicznie ocenić rany niegojące się; samodzielnie dobrać do rodzaju i stanu rany metody leczenia rany oraz nowoczesne opatrunki; stosować podciśnienie i terapię larwami w leczeniu ran przewlekłych; usunąć martwicę z rany, wykorzystując narzędzia chirurgiczne; doradzać członkom zespołu interprofesjonalnego w zakresie profilaktyki ran i ich nowoczesnego leczenia; rozpoznać powikłania rany; założyć paski do zamykania ran; wykonać diagnostykę rany odleżynowej, owrzodzenia nowotworowego, oparzenia, odmrożenia, rany urazowej powierzchownej, owrzodzenia kończyn dolnych i zespołu stopy cukrzycowej; dokonać pomiaru wskaźnika kostka-ramię, paluch-ramię oraz zaburzenia czucia i zinterpretować ich wyniki; przygotować pacjenta do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany oraz ogólnego postępowania wspomagającego proces gojenia ran oraz jego rodzinę lub opiekuna do opieki nad pacjentem w tym zakresie; przeprowadzić diagnostykę kwalifikującą chorego do kompresjoterapii; stosować kompresjoterapię profilaktyczną w profilaktyce pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowej oraz stosować kompresjoterapię leczniczą w chorobach układu żylnego i limfatycznego; pobrać

materiał biologiczny z rany do badania bakteriologicznego i innych badań, w tym badania mykologicznego i wirusologicznego; wyznaczyć miejsca wyłonięcia przetoki jelitowej i moczowej, oceniać ich funkcjonowanie oraz stosować nowoczesne techniki pielęgnacji; dobrać sprzęt i środki do zaopatrzenia przetoki jelitowej i moczowej oraz doradzać pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi w zakresie refundacji i doboru tego sprzętu i tych środków oraz w zakresie możliwości wsparcia społecznego; przygotować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna do postępowania w przypadku wystąpienia powikłań dermatologicznych i chirurgicznych przetoki jelitowej i moczowej; wykonać irygację przetoki jelitowej (kolostomii); stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

### **15. Opieka i edukacja terapeutyczna w bólu ostrym i przewlekłym**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do współdziałania w interdyscyplinarnych zespołach leczenia bólu ostrego i przewlekłego.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* podstawy patofizjologii bólu. Definicje bólu i wybrane pojęcia związane z bólem. Rodzaje bólu (ostry, przewlekły), mechanizm i drogi przewodzenia oraz czynniki wpływające na jego odczuwanie. Zasady i metody farmakologicznego i nefarmakologicznego postępowania przeciwbólowego w różnych sytuacjach klinicznych u dorosłych, w tym osób starszych. Działanie i skuteczność leków przeciwbólowych z różnych grup (opiodowe i nieopiodowe leki przeciwbólowe, niesteroidowe leki przeciwzapalne – NLPZ, drabina analgetyczna i koanalgetyki) oraz ich działania niepożądane. Terapia bólu przewlekłego. Leki adiuwantowe (koanalgetyki) wykorzystywane w terapii bólu przewlekłego. Organizacja leczenia bólu w Polsce.

*Ćwiczenia:* metody i narzędzia oceny i monitorowania odczuwania bólu przez pacjenta; Standaryzowane narzędzia do oceny natężenia bólu, w różnym wieku i stanie klinicznym pacjenta. Zasady doboru i stosowania farmakologicznych i nefarmakologicznych metod leczenia bólu ostrego i przewlekłego zależności od stanu klinicznego pacjenta. Edukacja terapeutyczna pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w procesie terapii bólu ostrego i przewlekłego. Monitorowanie skuteczności leczenia przeciwbólowego. Standaryzowane narzędzia do oceny natężenia bólu, w różnym wieku i stanie klinicznym pacjenta. Farmakologiczne i nefarmakologiczne metody leczenia bólu ostrego i przewlekłego w różnych stanach klinicznych. Edukacja terapeutyczna pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w procesie terapii bólu ostrego i przewlekłego. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* rodzaje bólu (ostry, przewlekły), mechanizm i drogi przewodzenia oraz czynniki wpływające na jego odczuwanie; metody i narzędzia oceny i monitorowania odczuwania bólu przez pacjenta; zasady i metody farmakologicznego i nefarmakologicznego postępowania przeciwbólowego w różnych sytuacjach klinicznych u dorosłych, w tym osób starszych; działanie i skuteczność leków przeciwbólowych z różnych grup (opiodowe i nieopiodowe leki przeciwbólowe, niesteroidowe leki przeciwzapalne – NLPZ, drabina analgetyczna i koanalgetyki) oraz ich działania niepożądane.

*Umiejętności (potrafi):* wykorzystywać standaryzowane narzędzia do oceny natężenia bólu, z uwzględnieniem wieku i stanu klinicznego pacjenta; samodzielnie dobierać i stosować metody leczenia farmakologicznego bólu ostrego i przewlekłego oraz metody nefarmakologicznego leczenia bólu w zależności od stanu klinicznego pacjenta; monitorować skuteczność leczenia przeciwbólowego oraz modyfikować dawkę leku przeciwbólowego

w zakresie zlecenia lekarskiego; prowadzić edukację pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w procesie terapii bólu ostrego i przewlekłego; planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielegnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą przewlekłą.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **16. Opieka i edukacja terapeutyczna w leczeniu żywieniowym**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do zapewnienia opieki pacjentowi leczonemu żywieniowo w warunkach stacjonarnych i domowych.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* głodzenie proste i stresowe. Niedożywienie. Aminokwasy glukongenone i ich znaczenie. Mikrobiom. Następstwa niedożywienia. Kacheksja. Metody leczenia żywieniowego dziecka i dorosłego, zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań. Metody oceny stanu odżywienia i sposobu żywienia. Narzędzia oceny stanu odżywienia skale NRS 2002, SGA, MNA. Badanie podmiotowe, antropometryczne i badania biochemiczne w ocenie stanu odżywienia. Analiza składu ciała metodą impedancji bioelektrycznej i DEXA w ocenie stanu odżywienia. Wsparcie żywieniowe: diety cząstkowe i kompletne do popijania. Rodzaje diet, dobór diet, przykłady diet stosowanych w onkologii, diety dla chorych na cukrzycę, w chorobach nerek, wątroby, trzustki, w chorobach płuc, w chorobach neurologicznych i w przygotowaniu do zabiegów operacyjnych. Obserwacja chorego w kierunku powikłań czynnościowych przy podaży suplementów diety (ONS), działania zapobiegawcze. Powikłania metaboliczne leczenia żywieniowego. Zespół ponownego odżywienia (refeeding syndrome) oraz wahania zawartości elektrolitów, glukozy, albumin, białka całkowitego i innych wyznaczników metabolicznych we krwi w trakcie prowadzenia żywienia pozajelitowego.

*Seminaria:* doustne suplementy pokarmowe (Oral Nutritional Supplements, ONS) – rodzaje, przykłady zastosowania, obserwacja tolerancji chorego. Powikłania czynnościowe. Edukacja chorego w zakresie przyjmowania, przechowywania i wykorzystywania diet. Przechodząca endoskopowa gastrostomia - cel, wskazania, przeciwwskazania – według rekomendacji ESPEN/POSLPEN. Technika wykonania zabiegu wyłonienia przetoki odżywczej metodą PEG PULL. Rola pielęgniarki w przygotowaniu do zabiegu i w opiece w okresie okołozabiegowym. Powikłania wczesne i późne po wykonaniu PEG. Żywienie dojelitowe metodą bolusa, grawitacyjną oraz z wykorzystaniem pompy perystaltyczno-obrotowej. Planowanie całodniowego żywienia. Korzyści i straty związane z żywieniem dziennym i nocnym. Żywienie pozajelitowe. Rodzaje dostępów centralnych: cewnik Broviaca, Hickmanna. Port naczyniowy. Opieka nad dostępem. Zapobieganie powikłaniom zakrzepowym, infekcyjnym, uszkodzeniu mechanicznemu. Zasady higieny i dezynfekcji okolicy wkłucia. Opatrywanie. Płukanie dostępu. Rodzaje mieszanin odżywczych. Skład mieszaniny odżywczej. Przygotowywanie worka żywieniowego - według aktualnych rekomendacji. Zasady podaży Start-Low-Go-Slow. Obsługa pompy objętościowej. Edukacja pacjenta i opiekuna nieformalnego w zakresie przygotowania mieszaniny żywieniowej oraz opieki nad dostępem centralnym w warunkach domowych. Opieka nad pacjentem zakwalifikowanym do leczenia żywieniowego w domu.

*Ćwiczenia:* rola pielęgniarki w przygotowaniu do zabiegu i w opiece w okresie około zabiegowym po założeniu PEG-a. Powikłania wczesne i późne po wykonaniu PEG. Żywienie dojelitowe metodą bolusa, grawitacyjną oraz z wykorzystaniem pompy perystaltyczno-obrotowej. Monitorowanie stanu ogólnego pacjenta w czasie leczenia żywieniowego w różnych stanach klinicznych. Standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta wykorzystywane w praktyce klinicznej. Prowadzenie żywienia dojelitowego z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy żywieniowej i żywienia pozajelitowego drogą żył centralnych i obwodowych, portów naczyniowych. Prowadzenie żywienia przez przeziłkową endoskopową gastrostomię (PEG), przeziłkową endoskopową jejunostomię (PEJ) oraz zgłębnik do żołądka lub zgłębnik dojelitowy. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta leczonego żywieniowo w warunkach naturalnych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową; metody leczenia żywieniowego dziecka i dorosłego, zasady współpracy z zespołem żywieniowym w planowaniu i realizacji metod, technik oraz rodzajów żywienia dojelitowego i pozajelitowego w ramach profilaktyki powikłań.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; wykorzystywać standaryzowane narzędzia w przeprowadzaniu oceny stanu odżywienia pacjenta; monitorować stan ogólny pacjenta w czasie leczenia żywieniowego w różnych stanach klinicznych; prowadzić żywienie dojelitowe z wykorzystaniem różnych technik, w tym pompy żywieniowej i żywienia pozajelitowego drogą żył centralnych i obwodowych; obsługiwać port naczyniowy, dostęp centralny, obwodowy, przeziłkową endoskopową gastrostomię (PEG), przeziłkową endoskopową jejunostomię (PEJ) oraz zgłębnik do żołądka lub zgłębnik dojelitowy; edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie prowadzenia żywienia dojelitowego lub pozajelitowego, obsługi i pielęgnacji dostępu żywieniowego oraz postępowania zapobiegającego powikłaniom żywienia dojelitowego i pozajelitowego; samodzielnie ordynować środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego w określonych stanach klinicznych oraz wystawiać na nie recepty; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **17. Tlenoterapia ciągła i wentylacja mechaniczna w opiece stacjonarnej i domowej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnowania pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej oraz warunkach domowych.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* patomechanizm, objawy, diagnostyka, leczenie ostrej niewydolności oddechowej. Kryteria rozpoznania ostrej niewydolności oddechowej. Gazometria i interpretacja wyniku. Wskazania do wdrożenia tlenoterapii i wentylacji mechanicznej inwazyjnej. Metody i techniki podawania tlenu nisko- i wysokoprzepływowe. Toksyczne działanie tlenu. Typowe metody i tryby wentylacji mechanicznej. Monitorowanie stanu pacjenta leczonego tlenem

i wentylowanego mechanicznie w sposób inwazyjny. Powikłania wentylacji mechanicznej inwazyjnej. Problemy pielęgnacyjne związane z prowadzeniem inwazyjnej wentylacji mechanicznej w warunkach stacjonarnych i w środowisku domowym. Profilaktyka powikłań związanych z wentylacją inwazyjną. Monitorowanie stanu pacjenta wentylowanego w sposób inwazyjny. Analgosedacja w przypadku stosowania inwazyjnej wentylacji mechanicznej. Komunikacja z pacjentem wentylowanym mechanicznie.

*Seminaria:* kompleksowa opieka pielęgniarska nad pacjentem z ostrą niewydolnością oddechową. Monitorowanie stanu pacjenta i profilaktyka powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnej wentylacji mechanicznej w warunkach domowych. Edukacja pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie postępowania zapobiegającego wystąpieniu powikłań związanych z prowadzeniem inwazyjnej wentylacji mechanicznej oraz opieki nad pacjentem w warunkach domowych.

*Ćwiczenia:* kompleksowa opieka nad pacjentem wentylowanym mechanicznie w sposób inwazyjny w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej. Przygotowanie sprzętu do prowadzenia wentylacji mechanicznej inwazyjnej, obsługa sprzętu, rozpoznawanie powikłań związanych z tlenoterapią i wentylacją mechaniczną inwazyjną w opiece stacjonarnej. Pobieranie materiału do badań diagnostycznych i interpretacja ich wyników. Rozpoznawanie powikłań i stanów nagłych związanych ze stosowaniem tlenoterapii i wentylacji mechanicznej inwazyjnej w opiece stacjonarnej i warunkach domowych. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta wentylowanego mechanicznie w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* wskazania oraz powikłania stosowania tlenoterapii; zasady stosowania nowoczesnych metod tlenoterapii i monitorowania stanu pacjenta ze względu na toksyczność tlenu; wskazania i zasady stosowania wentylacji mechanicznej inwazyjnej i nieinwazyjnej oraz możliwe powikłania jej zastosowania w podmiocie leczniczym lub środowisku domowym.

*Umiejętności (potrafi):* przygotowywać sprzęt i urządzenia do wdrożenia wentylacji mechanicznej inwazyjnej; zapewniać pacjentowi wentylowanemu mechanicznie w sposób inwazyjny i nieinwazyjny kompleksową opiekę pielęgniarską w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej i w warunkach domowych; obsługiwać respirator w trybie wentylacji inwazyjnej i nieinwazyjnej; przygotowywać i stosować sprzęt do prowadzenia wentylacji nieinwazyjnej; edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie postępowania zapobiegającego wystąpieniu powikłań związanych z prowadzeniem wentylacji mechanicznej oraz opieki nad pacjentem w warunkach domowych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **18. Opieka w chorobach nowotworowych z uwzględnieniem opieki koordynowanej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do świadczenia usług zdrowotnych na rzecz pacjenta z chorobą nowotworową. Zapoznanie z zasadami i procedurami koordynowanej opieki w chorobie onkologicznej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* założenia koordynowanej opieki w chorobie onkologicznej. Procedury i zasady koordynowanej opieki: pakiet onkologiczny DILO. Schemat opieki koordynowanej w onkologii. Krajowa sieć onkologiczna.

*Ćwiczenia:* zasady funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych w opiece nad pacjentem onkologicznym. Założenia i zasady opracowywania standardów postępowania pielęgniarskiego z uwzględnieniem praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie (Evidence Based Medicine) i w pielęgniarstwie (Evidence Based Nursing Practice). Diagnostyka wstępna i pogłębiona – w chorobach onkologicznych, rodzaje świadczeń. Koordynacja leczenia onkologicznego - rola koordynatora. Planowanie opieki nad pacjentami z wybranymi chorobami nowotworowymi leczonymi systemowo. Zasady pielęgnowania pacjenta po radioterapii i chemioterapii. Wszczepialne systemy dostępu naczyniowych (Totally Implantable Venous Access Devices, TIVDs) w warunkach chemioterapii domowej. Metody i środki łagodzące skutki uboczne chemioterapii i radioterapii. Wsparcie motywacyjno-edukacyjne pacjenta i jego rodziny lub opiekuna w zakresie zapobiegania powikłaniom wynikającym z choroby nowotworowej oraz leczenia onkologicznego i jego objawów ubocznych. Kompleksowa opieka nad pacjentem leczonym onkologicznie w warunkach naturalnych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* modele opieki koordynowanej funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach; zadania koordynatora świadczeń zdrowotnych w wybranych rodzajach świadczeń; etiopatogenezę nowotworów oraz epidemiologię i profilaktykę chorób nowotworowych; zasady leczenia pacjenta z chorobą nowotworową, w tym terapii spersonalizowanej i opieki nad takim pacjentem; zasady i sposoby pielęgnowania pacjenta po radioterapii i chemioterapii; metody rozpoznawania reakcji pacjenta na chorobę i leczenie onkologiczne.

*Umiejętności (potrafi):* koordynować realizację świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami przewlekłymi; opracowywać diagnozę potrzeb zdrowotnych i plan organizacji opieki oraz leczenia na poziomie organizacji i międzyinstytucjonalnym; planować i koordynować proces udzielania świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem kryterium jakości i efektywności; planować opiekę nad pacjentami z wybranymi chorobami nowotworowymi leczonymi systemowo; obsługiwać wszczepialne systemy dostępu naczyniowych (Totally Implantable Venous Access Devices, TIVDs) w warunkach chemioterapii domowej; stosować metody i środki łagodzące skutki uboczne chemioterapii i radioterapii; rozpoznawać sytuację psychologiczną pacjenta i jego reakcje na chorobę oraz proces leczenia onkologicznego; udzielać pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi wsparcia motywacyjno-edukacyjnego w zakresie zapobiegania powikłaniom wynikającym z choroby nowotworowej oraz leczenia onkologicznego i jego objawów ubocznych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **19. Opieka i edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu nerwowego z uwzględnieniem opieki koordynowanej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do świadczenia usług zdrowotnych w przewlekłych chorobach układu nerwowego z uwzględnieniem opieki i edukacji terapeutycznej chorego i jego rodziny oraz założeń opieki koordynowanej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych. Zaburzenia podstawowych funkcji życiowych i ich wpływ na funkcje układu nerwowego. Choroby neurodegeneracyjne: choroba

Alzheimera (AD) oraz inne rodzaje demencji, choroba Parkinsona (PD) oraz inne zaburzenia powiązane z tą chorobą, choroba prionowa, stwardnienie zanikowe boczne (MND), choroba Huntingtona (HD), ataksja rdzeniowo-mózdkowa (SCA), rdzeniowy zanik mięśni (SMA).

*Seminaria:* możliwości diagnostyczne/terapeutyczne w chorobach neurodegeneracyjnych. Zespoły interdyscyplinarne w opiece i rehabilitacji pacjentów z zaburzeniami neurologicznymi.

*Ćwiczenia:* badanie neurologiczne oraz rola badań laboratoryjnych i specjalistycznych w ustalaniu diagnozy pielęgniarskiej. Charakter i specyfika opieki nad pacjentem z zaburzeniami neurodegeneracyjnymi, przewlekłymi chorobami układu nerwowego. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta z przewlekłą chorobą układu nerwowego (studium przypadku) w warunkach symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* przyczyny i zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego oraz opieki nad pacjentami z niewydolnością narządową; zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami układu nerwowego, w tym z chorobami degeneracyjnymi.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi; sprawować zaawansowaną opiekę pielęgniarską nad pacjentem z zaburzeniami układu nerwowego, w tym z chorobami degeneracyjnymi; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **20. Opieka okołotransplantacyjna**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do sprawowania opieki nad potencjalnym dawcą narządów do przeszczepu i biorcą narządu.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* regulacje prawne dotyczące pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów w Polsce. Zadania Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego do Spraw Transplantacji „Poltransplant”. Rozwój transplantologii w Polsce i na świecie. Procedura stwierdzenia śmierci mózgu. Terapia daremna. Kryteria dawstwa narządowego. Rekomendacje dotyczące terapii potencjalnego dawcy narządowego. Zasady opieki nad potencjalnym dawcą narządowym – monitorowanie stanu pacjenta i wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych. Znieczulenie do pobrania narządowego od dawcy zmarłego. Znieczulenie do zabiegu przeszczepu narządu. Opieka nad biorcą narządu w bezpośrednim okresie pooperacyjnym po przeszczepie. Zagrożenia związane ze stosowaniem immunosupresji. Jakość życia pacjentów po przeszczepie narządu.

*Seminaria:* opieka pielęgniarska nad dawcą narządowym. Problemy zdrowotne charakterystyczne dla biorcy narządowego w okresie przed przeszczepem i po przeszczepieniu narządu. Wybrane interdyscyplinarne problemy zdrowotne biorcy narządu.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* kryteria kwalifikacji i procedury stwierdzenia śmierci mózgowej oraz warunki zaprzestania tlenoterapii daremnej; zasady opieki nad pacjentem – biorcą narządów przed przeszczepieniem narządów i po ich przeszczepieniu oraz nad dawcą narządów.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; planować i sprawować opiekę pielęgniarską nad pacjentem z niewydolnością narządową przed przeszczepieniem narządów i po ich przeszczepieniu; stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria.

## **21. Zaburzenia zdrowia psychicznego i uzależnienia z uwzględnieniem opieki koordynowanej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do świadczenia usług zdrowotnych na rzecz pacjenta z zaburzeniami zdrowia psychicznego z uwzględnieniem opieki i edukacji terapeutycznej pacjenta uzależnionego i jego rodziny.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* przyczyny, objawy, przebieg: depresji, zaburzeń lękowych i innych zaburzeń psychicznych. Uzależnienia - przyczyny i predyspozycje. Regulacje prawne w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej nad chorymi z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionymi oraz ich rodzinami. Model opieki koordynowanej uwzględniający świadczenia w zakresie zaburzeń zdrowia psychicznego. Zasady koordynowania programów zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego i uzależnień. Organizacja udzielania świadczeń zdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego. Wpływ choroby psychicznej na funkcjonowanie pacjenta i jego rodziny. Zasady współpracy z rodziną. Znaczenie grup wsparcia. Wpływ uzależnień na funkcjonowanie psychofizyczne człowieka i kształtowanie więzi międzyludzkich.

*Seminaria:* zakres pomocy oferowanej osobom uzależnionym i ich rodzinom. Opieka i edukacja terapeutyczna osób uzależnionych z wykorzystaniem modelu transteoretycznego psychoterapii według Prochaskiego i DiClemente. Zakres pomocy i wsparcia oferowanego pacjentowi i jego rodzinie w ramach NFZ i Pomocy Społecznej. Zapobieganie izolacji społecznej pacjenta. Wybrane metody i techniki interwencji psychologicznych i psychoterapii w zaburzeniach psychicznych.

*Ćwiczenia:* planowanie i koordynowanie opieki nad pacjentem z zaburzeniami zdrowia psychicznego i uzależnionym. Ocenianie potrzeb zdrowotnych i edukacyjnych pacjenta i jego rodziny/opiekuna. Psychoedukacja pacjenta i rodziny. Elementy psychoterapii u osób z zaburzeniami psychicznymi w wybranej jednostce chorobowej. Znaczenie edukacji terapeutycznej w funkcjonowaniu osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i edukacyjnych wobec pacjenta z zaburzeniami psychicznymi w warunkach naturalnych i symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* przyczyny, objawy i przebieg depresji, zaburzeń lękowych oraz uzależnień; zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjentem uzależnionym, jego rodziną lub opiekunem, oraz zasady edukacji terapeutycznej i rehabilitacji psychiatrycznej tych osób, z uwzględnieniem wszystkich poziomów świadczeń zdrowotnych (ambulatoryjnych, pośrednich, szpitalnych oraz środowiska życia pacjenta); zakres pomocy w ramach świadczeń zdrowotnych oferowanych osobom z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzinom lub opiekunom.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; oceniać potrzeby zdrowotne pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz

pacjenta uzależnionego, a także planować interwencje w ramach uprawnień zawodowych pielęgniarki; analizować i dostosowywać do potrzeb pacjenta programy promocji zdrowia psychicznego; rozpoznawać sytuację życiową pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej; prowadzić psychoedukację pacjenta (dzieci, młodzieży, dorosłych, w tym osób starszych) z zaburzeniami psychicznymi, w tym z depresją i zaburzeniami lękowymi, oraz pacjenta uzależnionego, a także jego rodziny lub opiekuna; prowadzić rehabilitację pacjenta z zaburzeniami psychicznymi, w tym treningi umiejętności społecznych w różnych obszarach opieki, w szczególności w środowisku pacjenta i jego rodziny.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **22. Ultrasonografia w praktyce pielęgniarskiej**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do wykorzystywania ultrasonografii w praktyce pielęgniarskiej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* zastosowanie i zasady wykonywania badania ultrasonograficznego (USG) do oceny lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika moczowego Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany.

*Ćwiczenia:* wykonywanie badania USG w celu lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika w pęcherzu moczowym, zgłębnika w żołądku, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany w warunkach symulowanych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zastosowanie i zasady wykonywania badania ultrasonograficznego (USG) do oceny lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany;

*Umiejętności (potrafi):* wykonywać badania USG w celu lokalizacji naczyń obwodowych w czasie ich kaniulacji, lokalizacji cewnika Foleya, zgłębnika żołądka, rurki intubacyjnej oraz przepływu naczyniowego i ukrwienia rany.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **23. Medycyna pola walki**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do uczestniczenia w taktycznych czynnościach medycznych na polu walki.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* wytyczne medycyny pola walki TCCC (ang. Tactical Combat Casualty Care). Podstawowy plan działania w przypadku udzielania pomocy pod ostrzałem - care under fire. Podstawowy plan działania podczas fazy taktycznej pomocy polowej.

*Ćwiczenia:* badanie urazowe schematem MARCH. Sposoby ewakuacji poszkodowanego w warunkach taktycznych. Sposoby tamowania masywnych krwotoków. Udrażnianie dróg oddechowych. Postępowanie w hipotermii. Segregacja poszkodowanych w warunkach taktycznych. Postępowanie w innych stanach nagłych związanych ze środowiskiem taktycznym.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady koordynowania programów zdrowotnych oraz organizacji procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia, z uwzględnieniem aktualnych zmian systemowych.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; wykorzystywać

standaryzowane narzędzia do oceny natężenia bólu, z uwzględnieniem wieku i stanu klinicznego pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **24. Bezpieczeństwo sanitarno-epidemiologiczne**

*Cel kształcenia:* poznanie systemu zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych wpływających na zdrowie publiczne.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* wybrane zagadnienia z zakresu chorób zakaźnych i sposobów profilaktyki wpływających na zdrowie publiczne. Profilaktyka zakażeń związanych z opieką zdrowotną i chorobami zakaźnymi (kalendarz szczepień zalecanych). Narodowy Program Ochrony Antybiotyków dotyczący racjonalnej antybiotykoterapii w podmiotach leczniczych i instytucjach opiekuńczych. Program "One Health" dotyczący zanieczyszczeń chemicznych, bezpieczeństwa żywności, problemu oporności bakterii patogennych na antybiotyki i chemioterapeutyki, chorób odzwierzęcych i powracających chorób zakaźnych, zmian klimatycznych, zagospodarowania gruntów i utraty różnorodności biologicznej.

*Ćwiczenia:* monitorowanie i analiza aktualnej sytuacji epidemiologicznej w kraju i na świecie. Rozpoznawanie aktualnych zagrożeń wpływających na zdrowie publiczne. Wskazanie sposobów zapobiegania i zwalczania zakażeń związanych z opieką zdrowotną i chorobami zakaźnymi. Program „Higiena rąk to bezpieczna opieka” w ramach światowej inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa pacjentów i personelu. Wdrażanie programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki zwalczania zakażeń.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady planowania, opracowywania, wdrażania i nadzorowania działań zapobiegawczych oraz przeciwepidemicznych.

*Umiejętności (potrafi):* stosować zasady zapobiegania zakażeniom związanym z opieką zdrowotną i wybranym chorobom zakaźnym oraz zwalczania tych zakażeń i chorób, a także zasady nadzoru epidemiologicznego; planować i prowadzić edukację pracowników opieki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i zwalczania zakażeń szpitalnych oraz edukację pacjentów, ich rodzin lub opiekunów w zakresie odnoszącym się do opieki poszpitalnej; wykorzystywać wskaźniki jakości zarządzania opieką pielęgniarską w nadzorze epidemiologicznym oraz analizować wieloaspektowość występowania zakażeń szpitalnych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **25. Technologie informacyjne w medycynie**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z systemami telemedycznymi i e-zdrowia wykorzystywanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* zastosowanie informatyki w ochronie zdrowia. Systemy informacyjne w ochronie zdrowia. Internet jako narzędzie komunikacji w realizacji zadań badawczych. Bazy danych

medycznych. Telemedycyna - innowacyjne technologie. Historia rozwoju technologii telemedycznych. Regulacje prawne oraz etyczne warunki stosowania technologii informacyjnych w medycynie. Znaczenie telemedycyny w opiece zdrowotnej. Podstawowe kategorie systemów telemedycznych: systemy zdalnej opieki medycznej i diagnostyki, systemy zdalnego monitorowania stanu zdrowia pacjentów, systemy wsparcia szkoleń i rozwoju zawodowego personelu medycznego. Telemonitoring pacjentów przewlekle chorych. Znaczenie telemedycyny w sytuacjach kryzysowych.

*Efekty uczenia się*

*Wiedza (zna i rozumie):* źródła naukowej informacji medycznej; sposoby wyszukiwania informacji naukowej w bazach danych.

*Umiejętności (potrafi):* wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjne do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **C. BADANIA NAUKOWE I ROZWÓJ PRAKTYKI ZAWODOWEJ PIELĘGNIARKI**

### **1. Badania naukowe w praktyce zawodowej pielęgniarstwa**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z problematyką badań naukowych ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki badań w pielęgniarstwie. Przygotowanie do samodzielnego prowadzenia badań naukowych zgodnie z założeniami praktyki pielęgniarstwa opartej na dowodach (Evidence Based Nursing Practice, EBNP). Rozwijanie zainteresowań badawczych oraz przygotowanie do pracy w zespołach badawczych.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* miejsce pielęgniarstwa w strukturze nauk. Kierunki i zakres badań naukowych w pielęgniarstwie. Źródła wiedzy i ich wykorzystanie. Uwarunkowania badań naukowych w pielęgniarstwie. Badania naukowe a rozwój pielęgniarstwa. Procedura badania naukowego w pielęgniarstwie - problem badawczy, cel, hipotezy.

*Seminaria:* etyczne i deontologiczne ograniczenia badań pielęgniarstwa. Prawo autorskie w normach międzynarodowych, systemy prawa. Ochrona wizerunku, adresata korespondencji i tajemnicy źródeł informacji. Odpowiedzialność prawna. Krytyczna ocena badań naukowych.

*Ćwiczenia:* przygotowywanie publikacji naukowych do pielęgniarstwa czasopism naukowych. Konstrukcja struktury pracy magisterskiej i autorskiego narzędzia badawczego. Krytyczny dobór literatury naukowej. Dobór standaryzowanych narzędzi badawczych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* uwarunkowania rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie; priorytety badań naukowych w pielęgniarstwie; dobre praktyki w badaniach naukowych; metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w jakościowych i ilościowych badaniach naukowych; zasady opracowania modelu badawczego, w tym cel, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobór grupy do badań; zasady analizy i prezentacji wyników badań naukowych oraz ich upowszechniania.

*Umiejętności (potrafi):* rozpoznać uwarunkowania rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie; rozpoznać priorytety badań naukowych w pielęgniarstwie w ujęciu międzynarodowym, europejskim i krajowym; scharakteryzować metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w badaniach naukowych w pielęgniarstwie; opracować model badawczy, w tym sformułować cel badań, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobrać grupę do badań; przeprowadzić badanie

naukowe, zaprezentować i zinterpretować jego wyniki oraz odnieść je do aktualnego stanu wiedzy.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria, ćwiczenia.

## **2. Statystyka medyczna z elementami psychometrii**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z zagadnieniami z zakresu statystyki opisowej i analizy statystycznej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w jakościowych i ilościowych empirycznych badaniach naukowych. Planowanie badań naukowych - zasady opracowania modelu badawczego, w tym cel, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobór grupy do badań. Rodzaje skal. Zasady przygotowywania i walidacji kwestionariusza ankietowego. Narzędzia informatyczne do analizy statystycznej. Zasady przygotowywania baz danych do analiz statystycznych. Testy statystyczne i kryteria ich doboru do analizy. Zasady opracowywania wyników badań naukowych – interpretacja statystyczna i merytoryczna oraz wizualizacja danych. Zastosowanie nowoczesnych metod analizy danych (AI, big data) w badaniach epidemiologicznych.

*Ćwiczenia:* planowanie badania naukowego poprzez formułowanie celu, problemów badawczych, doboru zmiennych. Zapoznanie się z różnymi narzędziami informatycznymi i technikami badawczymi stosowanymi w pielęgniarstwie. Zasady projektowania kwestionariusza ankietowego. Przygotowywanie baz danych do obliczeń statystycznych. Rodzaje zmiennych. Przetwarzanie i czyszczenie danych. Dobór odpowiedniego testu do analizy statystycznej: testy parametryczne i nieparametryczne dla prób zależnych i niezależnych. Zasady interpretacji i wizualizacji wyników. Formułowanie wniosków na podstawie uzyskanych danych oraz odnoszenie się do aktualnego stanu wiedzy.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w jakościowych i ilościowych badaniach naukowych; zasady opracowania modelu badawczego, w tym cel, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobór grupy do badań; zasady analizy i prezentacji wyników badań naukowych oraz ich upowszechniania; zasady przygotowywania baz danych do analiz statystycznych; narzędzia informatyczne, testy statystyczne i zasady opracowywania wyników badań naukowych.

*Umiejętności (potrafi):* scharakteryzować metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w badaniach naukowych w pielęgniarstwie; opracować model badawczy, w tym sformułować cel badań, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobrać grupę do badań; przeprowadzić badanie naukowe, zaprezentować i zinterpretować jego wyniki oraz odnieść je do aktualnego stanu wiedzy; przygotowywać bazy danych do obliczeń statystycznych; stosować testy parametryczne i nieparametryczne dla zmiennych zależnych i niezależnych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

### **3. Informacja naukowa**

*Cel kształcenia:* kształtowanie umiejętności korzystania z medycznych baz danych i skutecznego pozyskiwania informacji naukowej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* geneza informacji naukowej. Źródła informacji naukowej: piśmiennicze i nie piśmiennicze. Medyczna informacja naukowa.

*Ćwiczenia:* analiza źródeł informacji naukowej. Struktura publikacji naukowych, typy i zawartość publikacji. Bibliograficzne i pełno tekstowe bazy danych: metodyka wyszukiwania informacji w komputerowych bazach biomedycznych. Referencje bibliograficzne: sposoby opisu i układu bibliograficznego (Systemy: Harvard, Vancouver, mieszany). Zasady i standardy publikowania oraz wymagania redakcyjne. Znaczenie wskaźników bibliometrycznych (Impact factor, indeks cytowań, Indeks Copernicus, Indeks Hirscha, inne stosowane punktacje) oraz ich ograniczenia. Pola oraz opcje rekordów baz bibliograficznych i faktograficznych. Portal internetowy Biblioteki Medycznej.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* źródła naukowej informacji medycznej; sposoby wyszukiwania informacji naukowej w bazach danych.

*Umiejętności (potrafi):* korzystać ze specjalistycznej literatury naukowej, krajowej i zagranicznej, z naukowych baz danych oraz informacji i danych przekazywanych przez międzynarodowe organizacje i stowarzyszenia pielęgniarskie.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

### **4. Praktyka zawodowa pielęgniarki oparta na dowodach naukowych**

*Cel kształcenia:* przygotowanie do krytycznej analizy wyników badań i ich wykorzystania w rozwoju praktyki zawodowej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* pielęgniarstwo oparte na dowodach naukowych (Evidence Based Medicine, EBM i Evidence Based Nursing Practice, EBNP) - idea praktyki opartej na dowodach, terminologia. Poziomy dowodów naukowych. Wyzwania związane z wprowadzeniem dowodów naukowych do praktyki pielęgniarskiej. Zasady dostępu i korzystania z baz piśmiennictwa naukowego. Wykorzystanie wyników badań dostępnych w literaturze przedmiotu. Czasopisma naukowe w pielęgniarstwie, systemy oceny jakości publikacji (IF, MNiSW, IC, Index H). Wykorzystanie „dobrych praktyk” opartych na EBM dla rozwoju zawodu.

*Ćwiczenia:* analiza wybranych artykułów naukowych w aspekcie ich znaczenia dla rozwoju praktyki. Opracowanie autorskich rekomendacji dla praktyki pielęgniarskiej z wykorzystaniem podejścia EBNP. Etapy procesu praktyki opartej na dowodach. Międzynarodowe organizacje i stowarzyszenia pielęgniarskie jako źródła informacji i danych dotyczących praktyki opartej na dowodach naukowych w praktyce pielęgniarskiej. Korzystanie ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej zagranicznej. Źródła dowodów naukowych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i etapy praktyki zawodowej pielęgniarki opartej na dowodach naukowych (Evidence Based Nursing Practice); założenia i zasady opracowywania standardów postępowania pielęgniarskiego, z uwzględnieniem praktyki zawodowej pielęgniarki opartej na dowodach naukowych oraz praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie; zasady i etapy przygotowania rekomendacji, wytycznych i zaleceń w zakresie praktyki zawodowej pielęgniarki opartej na dowodach naukowych.

*Umiejętności (potrafi):* wskazać różnice między praktyką opartą na dowodach naukowych, a praktyką opartą na faktach; wskazać etapy praktyki opartej na dowodach naukowych;

scharakteryzować poziomy i stopnie dowodów naukowych; wykorzystywać wyniki badań naukowych w zakresie opieki pielęgniarskiej do podjęcia właściwej decyzji w praktyce zawodowej pielęgniarki; przygotowywać rekomendacje w zakresie opieki pielęgniarskiej w oparciu o dowody naukowe.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **5. Praktyka zawodowa pielęgniarki w perspektywie międzynarodowej**

*Cel kształcenia:* zapoznanie ze stanem pielęgniarstwa w Europie i na świecie, wyzwaniami i zagrożeniami w rozwoju współczesnego pielęgniarstwa i z systemem podstawowego i wyższego kształcenia pielęgniarek w wybranych krajach na świecie.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* uwarunkowania rozwoju współczesnego pielęgniarstwa na świecie. Organizacje międzynarodowe (m.in.: Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), Międzynarodowa Organizacja Pracy (MOP), Rada Europy (RE), Unia Europejska (UE)) oraz ich wpływ na rozwój pielęgniarstwa w Europie i na świecie. Działania Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN), Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Pielęgniarek (EFN) na rzecz zdrowia jednostki i społeczeństwa oraz na rzecz pielęgniarstwa. Zmiany w kształceniu dyplomowym pielęgniarek w Europie i na świecie (Proces Boloński, dyrektywy UE). Kompetencje pielęgniarek w Europie i na świecie oraz przykłady systemów opieki pielęgniarskiej. Rola i zadania pielęgniarek w osiągnięciu Celów Zrównoważonego Rozwoju. Zabezpieczenie dostępu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej do świadczeń zdrowotnych w świetle prawa Unii Europejskiej.

*Seminaria:* systemy kształcenia dyplomowego pielęgniarek w wybranych państwach (np. USA, UK, Irlandia, kraje skandynawskie, państwa bałkańskie, inne). Uznawanie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek w Polsce i państwach Unii Europejskiej. Przykłady systemów kształcenia podyplomowego pielęgniarek w Europie i na świecie. Pielęgniarka Zaawansowanej Praktyki (Advanced Nursing Practice, APN) – istota, założenia i przykłady funkcjonowania na świecie. Przykłady organizacji i stowarzyszeń pielęgniarskich w wybranych państwach świata oraz ich działania na rzecz polityki zdrowotnej i społeczności pielęgniarskiej. Strategia na rzecz rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa w Polsce w kontekście rozwoju pielęgniarstwa na świecie. Kierunki rozwoju autonomii zawodu pielęgniarki na świecie – organizacje, sieci współpracy, projekty.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* systemy kształcenia na studiach przygotowującego do wykonywania zawodu pielęgniarki i kształcenia podyplomowego pielęgniarek w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej; strukturę i zasoby pielęgniarstwa w Europie i na świecie oraz prognozy ich rozwoju; główne zagrożenia środowiska pracy pielęgniarek i położnych w Europie i na świecie; role i zadania krajowych i międzynarodowych organizacji pielęgniarskich (m.in. Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (International Council of Nurses, ICN), Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Pielęgniarek (European Federation of Nurses Associations, EFN), Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (PTP)); procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych pielęgniarek w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach europejskich; systemy opieki pielęgniarskiej i współczesne kierunki rozwoju autonomii zawodu; zasady dostępu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej do świadczeń zdrowotnych w świetle prawa Unii Europejskiej; rolę i priorytety polityki zdrowotnej Światowej Organizacji Zdrowia (World Health Organization, WHO) oraz Unii Europejskiej.

*Umiejętności (potrafi):* analizować dokumenty Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN) w zakresie aktualnego stanu pielęgniarstwa i uwarunkowań rozwoju zawodu pielęgniarki; rozróżniać systemy kształcenia i uprawnienia zawodowe pielęgniarek w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą; rozróżniać modele opieki pielęgniarskiej w kontekście rozwoju zawodu pielęgniarki i zachodzących zmian w zakresie opieki nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, seminaria.

## **6. Przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z zasadami przygotowania pracy dyplomowej i wymaganiami egzaminu dyplomowego oraz kształtowanie umiejętności samodzielnego przygotowania pracy dyplomowej i przygotowania się do egzaminu dyplomowego.

*Treści merytoryczne:*

*Seminaria:* metody i zasady pozyskiwania, gromadzenia i analizy piśmiennictwa. Konstrukcja struktury pracy dyplomowej. Planowanie procesu badawczego. Wybór narzędzia badawczego. Analiza indywidualnych przypadków: rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów zdrowotnych pacjenta, ustalanie planu specjalistycznej opieki pielęgniarskiej w oparciu o analizę opisu przypadku klinicznego. Analiza wybranych zagadnień egzaminacyjnych z zakresu wiedzy z nauk humanistycznych społecznych i specjalistycznej opieki pielęgniarskiej.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* priorytety badań naukowych w pielęgniarstwie; metody, techniki i narzędzia badawcze stosowane w jakościowych i ilościowych badaniach naukowych; zasady opracowania modelu badawczego, w tym cel, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobór grupy do badań.

*Umiejętności (potrafi):* opracować model badawczy, w tym sformułować cel badań, problemy badawcze, zmienne, wskaźniki do zmiennych, metody, techniki i narzędzia badawcze oraz dobrać grupę do badań; przeprowadzić badanie naukowe, zaprezentować i zinterpretować jego wyniki oraz odnieść je do aktualnego stanu wiedzy; wykorzystywać wyniki badań naukowych w zakresie opieki pielęgniarskiej do podjęcia właściwej decyzji w praktyce zawodowej pielęgniarki.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* seminaria.

## **7. Seminarium dyplomowe**

*Cel kształcenia:* nabycie wiedzy i umiejętności pozwalające na organizację własnego warsztatu badawczego.

*Treści merytoryczne:*

*Ćwiczenia:* zasady analizy i prezentacji wyników badań naukowych oraz ich upowszechniania. Organizacja warsztatu badawczego. Przeprowadzenie badania naukowego, prezentacja i interpretacja jego wyników w odniesieniu do aktualnego stanu wiedzy.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady analizy i prezentacji wyników badań naukowych oraz ich upowszechniania.

*Umiejętności (potrafi):* przeprowadzić badanie naukowe, zaprezentować i zinterpretować jego wyniki oraz odnieść je do aktualnego stanu wiedzy.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów

*Forma prowadzenia zajęć:* ćwiczenia.

## **V. PRAKTYKA**

### **PRAKTYKA ZAWODOWA**

1.1. Wymiar praktyk zawodowych – 200 godz. (5 tyg.)

1.2. Zasady i formy realizacji

Praktyki zawodowe służą doskonaleniu w warunkach klinicznych efektów uczenia się osiągniętych w kategorii umiejętności w grupach zajęć: nauki społeczne i humanistyczne oraz zaawansowana praktyka pielęgniarska. Realizacja zajęć w ramach praktyk zawodowych w warunkach naturalnych jest poprzedzona realizacją zajęć w warunkach symulowanych w oparciu o scenariusze wysokiej wierności. Praktyki zawodowe są prowadzone w oparciu o infrastrukturę uczelni lub infrastrukturę podmiotów wykonujących działalność leczniczą, z którymi uczelnia zawarła umowy lub porozumienia, w szczególności w oddziałach szpitalnych oraz gabinetach pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Praktyki zawodowe są realizowane pod kierunkiem osoby posiadającej prawo wykonywania zawodu pielęgniarki, będącej pracownikiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz wykonującej zadania zawodowe w komórce organizacyjnej podmiotu, w której student odbywa praktykę zawodową, a nadzór nad realizacją praktyk zawodowych sprawuje koordynator praktyk z Uczelni.

1.3. Liczba punktów ECTS 10.

| <b>Zakres praktyk zawodowych</b>                                        | <b>Liczba godzin/tygodni</b> | <b>Liczba punktów ECTS</b> |
|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------------------|
| Ordynowanie leków i wypisywanie recept                                  | 20/0,5                       | 1                          |
| Zarządzanie w praktyce zawodowej pielęgniarki                           | 20/0,5                       | 1                          |
| Edukacja terapeutyczna w cukrzycy                                       | 20/0,5                       | 1                          |
| Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu krążenia         | 20/0,5                       | 1                          |
| Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu oddechowego      | 20/0,5                       | 1                          |
| Opieka onkologiczna                                                     | 40/1                         | 2                          |
| Edukacja terapeutyczna w leczeniu ran przewlekłych i przetok            | 20/0,5                       | 1                          |
| Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej lub domowej | 20/0,5                       | 1                          |
| Opieka koordynowana w POZ                                               | 20/0,5                       | 1                          |
| <b>Ogółem:</b>                                                          | <b>200/5 tygodni</b>         | <b>10</b>                  |

#### **1. Ordynowanie leków i wypisywanie recept**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* doskonalenie umiejętności samodzielnego ordynowania wybranych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych na podstawie oceny stanu pacjenta.

*Treści merytoryczne:* zasady ordynowania leków na receptach. Praktyczne przepisywanie recept zgodnie z obowiązującymi regułami. Dobieranie właściwej postaci leku

w zależności od wskazania i indywidualnych uwarunkowań pacjenta. Samodzielne ordynowanie produktów leczniczych i wyrobów medycznych. Charakterystyki farmaceutyczne leków samodzielnie ordynowanych przez pielęgniarki.

*Efekty uczenia się:*

**Wiedza (zna i rozumie):** mechanizmy działania produktów leczniczych oraz ich przemiany w organizmie człowieka zależne od wieku i problemów zdrowotnych; regulacje prawne związane z refundacją leków, wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego; zasady ordynowania leków zawierających określone substancje czynne (z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe) oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

**Umiejętności (potrafi):** dobierać i przygotowywać zapisy form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta; interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych; dobierać i ordynować leki zawierające określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, w tym wystawiać na nie recepty; dobierać i ordynować środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiać na nie recepty, oraz ordynować określone wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie zlecenia albo recepty; rozpoznawać zjawisko i skutki polifarmakoterapii i polipragmazji oraz edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna, a także pracowników opieki zdrowotnej w zakresie stosowanej farmakoterapii.

**Kompetencje społeczne (jest gotów do):** ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne, wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

**Forma prowadzenia zajęć:** praktyka.

## **2. Zarządzanie w praktyce zawodowej pielęgniarki**

**Wymiar godzin: 20**

**Cel kształcenia:** doskonalenie umiejętności z zakresu zarządzania w pielęgniarstwie.

**Treści merytoryczne:** style i funkcje zarządzania a przywództwo, motywowanie. Dokumentacja przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego (statut, regulamin organizacyjny, schemat organizacyjny) miejsce pielęgniarstwa w strukturze organizacyjnej. Planowanie obsad pielęgniarstwie, przeprowadzanie procesu rekrutacji pracowników, adaptacji zawodowej oraz okresowej oceny pracowników. Planowanie doskonalenia i kariery zawodowej kadry pielęgniarstwie. Organizacja pielęgniarstwie stanowisk pracy – opisy stanowisk, regulaminy pracy a praktyka. Wdrażanie standardów akredytacyjnych i procedur w praktyce pielęgniarstwie. Metody oceny zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwie w podstawowej opiece zdrowotnej oraz w opiece ambulatoryjnej, szpitalnej i domowej. Pojęcie kultury organizacyjnej i czynniki ją determinujące. Mechanizmy podejmowania decyzji w zarządzaniu. Zasady realizacji i finansowania świadczeń pielęgniarstwie w systemie ubezpieczenia zdrowotnego. Specyfika funkcji kierowniczych, w tym istota delegowania zadań. Metody diagnozy organizacyjnej, koncepcję i teorię zarządzania zmianą oraz zasady zarządzania strategicznego. Problematyka zarządzania zasobami ludzkimi. Uwarunkowania rozwoju zawodowego pielęgniarstwie. Naukowe podstawy ergonomii w środowisku pracy. Istota procesu zmian i zasady zarządzania zmianą. Modele i strategie zarządzania jakością w opiece zdrowotnej.

*Efekty uczenia się:*

**Wiedza (zna i rozumie):** metody zarządzania w systemie ochrony zdrowia; zasady funkcjonowania organizacji i budowania jej struktur; metody oceny zapotrzebowania na opiekę pielęgniarstwie w podstawowej opiece zdrowotnej oraz w opiece ambulatoryjnej, szpitalnej i domowej; pojęcie kultury organizacyjnej i czynniki ją determinujące.

*Umiejętności (potrafi):* stosować metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą; organizować i nadzorować pracę zespołów pielęgniarek lub personelu pomocniczego; stosować różne metody podejmowania decyzji zawodowych i zarządczych; planować zasoby ludzkie wykorzystując różne metody, organizować rekrutację pracowników i planować proces adaptacji zawodowej; opracowywać plan własnego rozwoju zawodowego i motywować do rozwoju zawodowego innych członków podległego zespołu; opracowywać standardy organizacyjne oraz przygotowywać opisy stanowisk pracy dla pielęgniarek i innych podległych pracowników; opracowywać harmonogramy pracy personelu w oparciu o ocenę zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską; nadzorować jakość opieki pielęgniarskiej w podmiocie wykonującym działalność leczniczą, w tym przygotować ten podmiot do zewnętrznej oceny jakości.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

### **3. Edukacja terapeutyczna w cukrzycy**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie i doskonalenie umiejętności korzystania z programów edukacyjnych, edukowania pacjenta z cukrzycą oraz jego rodziny lub opiekuna.

*Treści merytoryczne:* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w cukrzycy. Planowanie i prowadzenie edukacji terapeutycznej oraz motywowanie pacjenta do radzenia sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia oraz do samoobserwacji i samopielęgnowania w tym także jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z rozpoznaną cukrzycą w wybranym studium przypadku.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w cukrzycy.

*Umiejętności (potrafi):* dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnowania oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z rozpoznaną cukrzycą; motywować pacjenta z cukrzycą do radzenia sobie z chorobą i do współpracy w procesie leczenia.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

### **4. Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu krążenia**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie i doskonalenie umiejętności korzystania z programów edukacyjnych, edukowania pacjenta z chorobą przewlekłą układu krążenia oraz jego rodziny lub opiekuna.

*Treści merytoryczne:* rozpoznawanie potrzeb pacjenta w zakresie edukacji zdrowotnej. Planowanie promocji zdrowia oraz edukacji zdrowotnej pacjenta, rodziny i opiekuna w zakresie rozpoznanych deficytów wiedzy odnośnie do chorób przewlekłych układu krążenia (nadciśnienie tętnicze, przewlekła niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, zaburzenia przewodnictwa i zaburzenia rytmu). Edukacja pacjenta przygotowywanego do procedur inwazyjnych w kardiologii (w trybie planowym). Monitorowanie stanu pacjenta po zrealizowanych procedurach implantacji stymulatora serca, kardiowersji i ablacji.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego i opieki nad pacjentami z niewydolnością krążenia, zaburzeniami rytmu serca i nadciśnieniem tętniczym oraz nowoczesne technologie wykorzystywane w terapii i monitorowaniu pacjentów z chorobami układu krążenia; zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w przewlekłej niewydolności krążenia.

*Umiejętności (potrafi):* dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; planować i prowadzić edukację terapeutyczną pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z chorobą przewlekłą: niewydolnością krążenia, zaburzeniami rytmu serca i nadciśnieniem tętniczym.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **5. Edukacja terapeutyczna w przewlekłych chorobach układu oddechowego**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie i doskonalenie umiejętności w zakresie prowadzenia edukacji terapeutycznej w przewlekłych chorobach układu oddechowego.

*Treści merytoryczne:* realizacja projektów edukacji terapeutycznej pacjenta w zakresie samoobserwacji i samopielęgnacji oraz jego rodziny lub opiekuna w zakresie opieki nad pacjentem z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc (POCHP).

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady i metody prowadzenia edukacji terapeutycznej pacjenta, jego rodziny lub opiekuna w zakresie prowadzenia samokontroli i samoopieki w astmie, POChP i innych przewlekłych chorobach układu oddechowego.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; wdrażać programy promocji zdrowia dla pacjentów, ich rodzin lub opiekunów; stosować wybrane metody edukacji zdrowotnej; prowadzić działania w zakresie profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu, przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta, dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **6. Opieka onkologiczna**

**Wymiar godzin: 40**

*Cel kształcenia:* utrwalenie wiedzy i doskonalenie umiejętności z zakresu sprawowania opieki pielęgniarskiej nad chorym onkologicznie.

*Treści merytoryczne:* rozpoznanie potrzeb edukacyjnych pacjentów chorych onkologicznie i ich rodzin w zakresie samoopieki i opieki nad chorym w domu, leczenia, profilaktyki powikłań. Proces wsparcia chorego z chorobą nowotworową oraz jego opiekunów. Zasady opieki nad chorym umierającym, udział w leczeniu farmakologicznym i radioterapii - zakres edukacji pacjenta i rodziny. Edukacja pacjentów chorych onkologicznie. Rozpoznanie sytuacji życiowej pacjenta w celu zapobiegania jego izolacji społecznej. Współpraca z osobami znaczącymi dla pacjenta. Koordynowana opieka nad pacjentem onkologicznym: zasady funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych w opiece nad pacjentem onkologicznym. Założenia i zasady opracowywania standardów postępowania pielęgniarskiego z uwzględnieniem praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie (Evidence Based Medicine) i w pielęgniarstwie (Evidence Based Nursing Practice).

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* etiopatogenezę nowotworów oraz epidemiologię i profilaktykę chorób nowotworowych; zasady leczenia pacjenta z chorobą nowotworową, w tym terapii spersonalizowanej i opieki nad takim pacjentem; zasady i sposoby pielęgnowania pacjenta po radioterapii i chemioterapii; metody rozpoznawania reakcji pacjenta na chorobę i leczenie onkologiczne.

*Umiejętności (potrafi):* wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki; dostosowywać do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych dostępne programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; planować opiekę nad pacjentami z wybranymi chorobami nowotworowymi leczonymi systemowo; obsługiwać wszczepialne systemy dostępu naczyniowych (*Totally Implantable Venous Access Devices, TIVDs*) w warunkach chemioterapii domowej; stosować metody i środki łagodzące skutki uboczne chemioterapii i radioterapii; rozpoznawać sytuację psychologiczną pacjenta i jego reakcje na chorobę oraz proces leczenia onkologicznego; udzielać pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi wsparcia motywacyjno-edukacyjnego w zakresie zapobiegania powikłaniom wynikającym z choroby nowotworowej oraz leczenia onkologicznego i jego objawów ubocznych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **7. Edukacja terapeutyczna w leczeniu ran przewlekłych i przetok**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie wiedzy i doskonalenie umiejętności korzystania z programów edukacyjnych, edukowania pacjenta z ranami przewlekłymi, przetokami i zaburzeniami krążenia obwodowego.

*Treści merytoryczne:* wykorzystywanie nowoczesnych technologii informacyjnych do monitorowania stanu pacjentów z chorobami przewlekłymi, usunięcie martwicy z rany wykorzystując narzędzia chirurgiczne, zakładanie paski do zamykania ran, wykonywanie diagnostyki rany odleżynowej, owrzodzenia nowotworowego, oparzenia, odmrożenia, rany urazowej powierzchownej, owrzodzenia kończyn dolnych i zespołu stopy cukrzycowej, dokonywanie pomiaru wskaźnika kostka-ramię, paluch-ramię oraz zaburzenia czucia

i zinterpretowanie ich wyników, przeprowadzanie diagnostyki kwalifikującą chorego do kompresjoterapii, stosowanie kompresjoterapii profilaktycznej w profilaktyce pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowej oraz stosowanie kompresjoterapii leczniczej w chorobach układu żylnego i limfatycznego, pobranie materiału biologicznego z rany do badania bakteriologicznego i innych badań, w tym badania mykologicznego i wirusologicznego, wykonanie irygacji przetoki jelitowej (kolostomii). Doradzanie członkom zespołu interprofesjonalnego w zakresie profilaktyki ran i ich nowoczesnego leczenia, rozpoznawanie powikłań rany, przygotowywanie pacjenta do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany oraz ogólnego postępowania wspomagającego proces gojenia ran oraz jego rodzinę lub opiekuna do opieki nad pacjentem w tym zakresie. Przygotowywanie pacjenta, jego rodziny lub opiekuna do postępowania w przypadku wystąpienia powikłań dermatologicznych i chirurgicznych przetoki jelitowej i moczowej. Rozpoznawanie wskazań zdrowotnych wynikających ze stanu pacjenta.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* czynniki ryzyka, patomechanizm zaburzenia gojenia ran, klasyfikację i kliniczne metody oceny ran niegojących się oraz postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne zachowawcze i zabiegowe; zasady stosowania hiperbarii tlenowej, terapii podciśnieniowej, larw i biochirurgii w leczeniu owrzodzeń żylnych i niedokrwiennych, odleżyn, odmrożeń i zespołu stopy cukrzycowej; współczesne koncepcje miejscowego leczenia rany niegojącej się, w tym rodzaje lawaseptyków, antyseptyków i opatrunków oraz zasady ich doboru i refundacji, zasady ogólnego leczenia ran niegojących się oraz metody wspomagające proces gojenia ran.

*Umiejętności (potrafi):* rozpoznać czynniki ryzyka zaburzające proces gojenia ran oraz sklasyfikować i klinicznie ocenić rany niegojące się; samodzielnie dobrać do rodzaju i stanu rany metody leczenia rany oraz nowoczesne opatrunki; stosować podciśnienie i terapię larwami w leczeniu ran przewlekłych; usunąć martwicę z rany, wykorzystując narzędzia chirurgiczne; doradzać członkom zespołu interprofesjonalnego w zakresie profilaktyki ran i ich nowoczesnego leczenia; rozpoznać powikłania rany; założyć paski do zamykania ran; wykonać diagnostykę rany odleżynowej, owrzodzenia nowotworowego, oparzenia, odmrożenia, rany urazowej powierzchownej, owrzodzenia kończyn dolnych i zespołu stopy cukrzycowej; dokonać pomiaru wskaźnika kostka-ramię, paluch-ramię oraz zaburzenia czucia i zinterpretować ich wyniki; przygotować pacjenta do profilaktyki, samokontroli i pielęgnacji rany oraz ogólnego postępowania wspomagającego proces gojenia ran oraz jego rodzinę lub opiekuna do opieki nad pacjentem w tym zakresie; przeprowadzić diagnostykę kwalifikującą chorego do kompresjoterapii; stosować kompresjoterapię profilaktyczną w profilaktyce pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowej oraz stosować kompresjoterapię leczniczą w chorobach układu żylnego i limfatycznego; pobrać materiał biologiczny z rany do badania bakteriologicznego i innych badań, w tym badania mykologicznego i wirusologicznego; wyznaczyć miejsca wyłonienia przetoki jelitowej i moczowej, oceniać ich funkcjonowanie oraz stosować nowoczesne techniki pielęgnacji; dobrać sprzęt i środki do zaopatrzenia przetoki jelitowej i moczowej oraz doradzać pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi w zakresie refundacji i doboru tego sprzętu i tych środków oraz w zakresie możliwości wsparcia społecznego; przygotować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna do postępowania w przypadku wystąpienia powikłań dermatologicznych i chirurgicznych przetoki jelitowej i moczowej; wykonać irygację przetoki jelitowej (kolostomii); stwierdzać wskazania zdrowotne wynikające ze stanu pacjenta.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie

wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **8. Wentylacja mechaniczna długoterminowa w opiece stacjonarnej lub domowej**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie wiadomości i doskonalenie umiejętności udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnowania pacjenta wentylowanego mechanicznie w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej oraz warunkach domowych.

*Treści merytoryczne:* kompleksowa opieka nad pacjentem wentylowanym mechanicznie w sposób inwazyjny w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej. Przygotowanie sprzętu do prowadzenia wentylacji mechanicznej inwazyjnej, obsługa sprzętu, rozpoznawanie powikłań związanych z tlenoterapią i wentylacją mechaniczną inwazyjną w opiece stacjonarnej oraz w warunkach domowych. Pobieranie materiału do badań diagnostycznych i interpretacja ich wyników. Rozpoznawanie powikłań i stanów nagłych związanych ze stosowaniem tlenoterapii i wentylacji mechanicznej inwazyjnej w opiece stacjonarnej i warunkach domowych oraz wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych. Edukacja terapeutyczna pacjenta lub jego opiekuna.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* wskazania oraz powikłania stosowania tlenoterapii; zasady stosowania nowoczesnych metod tlenoterapii i monitorowania stanu pacjenta ze względu na toksyczność tlenu; wskazania i zasady stosowania wentylacji mechanicznej inwazyjnej i nieinwazyjnej oraz możliwe powikłania jej zastosowania w podmiocie leczniczym lub środowisku domowym.

*Umiejętności (potrafi):* przygotowywać sprzęt i urządzenia do wdrożenia wentylacji mechanicznej inwazyjnej; zapewniać pacjentowi wentylowanemu mechanicznie w sposób inwazyjny i nieinwazyjny kompleksową opiekę pielęgniarzką w warunkach stacjonarnej opieki zdrowotnej i w warunkach domowych; obsługiwać respirator w trybie wentylacji inwazyjnej i nieinwazyjnej; przygotowywać i stosować sprzęt do prowadzenia wentylacji nieinwazyjnej; edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna w zakresie postępowania zapobiegającego wystąpieniu powikłań związanych z prowadzeniem wentylacji mechanicznej oraz opieki nad pacjentem w warunkach domowych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu, przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta, dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **9. Opieka koordynowana w POZ**

**Wymiar godzin: 20**

*Cel kształcenia:* utrwalenie wiedzy i doskonalenie umiejętności prowadzenia działań edukacyjno-terapeutycznych i koordynacji opieki w podstawowej opiece zdrowotnej (POZ).

*Treści merytoryczne:* zakres świadczeń w ramach opieki koordynowanej w POZ u dorosłego i u dziecka, ordynowanie leków i wypisywanie recept. Zadania koordynatora opieki. Indywidualny plan opieki medycznej. Przygotowanie pacjenta do samoopieki i samopielegnacji. Ocena zagrożeń zdrowotnych występujących w środowisku domowym pacjenta.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zadania koordynatora świadczeń zdrowotnych w wybranych rodzajach świadczeń; zasady koordynowania programów zdrowotnych oraz organizacji procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w różnych obszarach systemu ochrony zdrowia,

z uwzględnieniem aktualnych zmian systemowych; zasady funkcjonowania zespołów interprofesjonalnych w opiece zdrowotnej w oparciu o wybrane obszary świadczeń specjalistycznych, w tym zespołu psychiatrycznej opieki środowiskowej.

*Umiejętności (potrafi):* prowadzić działania w zakresie profilaktyki i prewencji chorób zakaźnych, społecznych i cywilizacyjnych; reagować na swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy; koordynować realizację świadczeń zdrowotnych dla pacjentów z chorobami przewlekłymi; opracowywać diagnozę potrzeb zdrowotnych i plan organizacji opieki oraz leczenia na poziomie organizacji i międzyinstytucjonalnym; planować i koordynować proces udzielania świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem kryterium jakości i efektywności.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów; okazywania dbałości o prestiż zawodu pielęgniarki i solidarność zawodową; rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań; ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* praktyka.

## **VI. INNE**

### **1. Etykieta**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z wybranymi zagadnieniami dotyczącymi zasad savoir-vivre'u.

*Treści merytoryczne:* zagadnienia dotyczące etykiety biznesu oraz protokołu dyplomatycznego. Precedencja – sfera zawodowa i protokolarna. Zasady związane z tytułowaniem, witaniem i przedstawianiem na gruncie zawodowym. Korespondencja służbowa i dyplomatyczna. Dress-code biznesowy, wizytowy, formalny.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady rządzące interpersonalnymi relacjami w życiu prywatnym oraz w relacjach zawodowych.

*Umiejętności (potrafi):* stosować zasady etykiety i kurtuazji w życiu społecznym i zawodowym.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* świadomego stosowania zasad etykiety w relacjach interpersonalnych.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykład.

### **2. Szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy**

*Cel kształcenia:* przekazanie wiadomości na temat zasad postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń, okoliczności i przyczyn wypadków, zasad udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, jak również wskazanie potencjalnych zagrożeń.

*Treści merytoryczne:* regulacje prawne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Obowiązujące ustawy, rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach. Identyfikacja, analiza i ocena zagrożeń dla życia i zdrowia. Analiza okoliczności i przyczyn wypadków. Ogólne zasady postępowania w razie wypadku podczas nauki i w sytuacjach zagrożeń. Zasady postępowania podczas ewakuacji i akcji ratowniczo-gaśniczej. Rodzaje gaśnic i grupy pożarów. Zasady udzielania pierwszej pomocy w różnych rodzajach zdarzeń.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwach sektora ochrony zdrowia.

*Umiejętności (potrafi):* wykorzystać umiejętność samokształcenia się w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w sektorze ochrony zdrowia.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* współpracy z innymi specjalistami przy rozwiązywaniu pojawiających się problemów zawodowych w sektorze ochrony zdrowia.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykład.

### **3. Ochrona własności intelektualnej**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z regulacjami w zakresie prawa własności intelektualnej - zasadami, pojęciami, wybranymi procedurami.

*Treści merytoryczne:* podstawy prawne ochrony własności intelektualnej. Pojęcie własności intelektualnej. Podmioty prawa własności intelektualnej. Treść prawa własności intelektualnej – prawa autorskie i pokrewne. Ograniczenia praw autorskich. Dozwolony użytek osobisty i publiczny utworów. Naruszenie praw autorskich (plagiat i piractwo intelektualne).

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* ustawowy aparat pojęciowy związany z ochroną prawną własności intelektualnej.

*Umiejętności (potrafi):* dokonać identyfikacji oraz implementacji dozwolonych pól eksploatacji utworów w toku analizy krytycznej oraz działalności naukowej w środowisku akademickim.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* korzystania z ustawowych pól eksploatacji utworów w środowisku akademickim oraz życia prywatnym (np. środowisku sieciowym).

*Forma prowadzenia zajęć:* wykład.

### **4. Ergonomia**

*Cel kształcenia:* przedstawienie w pogłębionym stopniu zagadnień związanych z ergonomią rozumianą w sensie interdyscyplinarnym, uświadomienie zagrożeń i problemów (także zdrowotnych) związanych z niewłaściwymi rozwiązaniami ergonomicznymi na stanowiskach pracy zawodowej oraz w życiu pozazawodowym, a także korzyści wynikających z prawidłowych działań w tym zakresie.

*Treści merytoryczne:* pojęcia i definicje dotyczące ergonomii. Ergonomia jako nauka interdyscyplinarna. Główne nurty w ergonomii: ergonomia stanowiska pracy (wysiłek fizyczny na stanowisku pracy, wysiłek psychiczny na stanowisku pracy, dostosowanie antropometryczne stanowiska pracy, materialne środowisko pracy), ergonomia produktu – inżynieria ergonomicznej jakości, ergonomia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* pojęcia związane z ergonomią, ze szczególnym uwzględnieniem ergonomii stanowiska pracy.

*Umiejętności (potrafi):* ocenić warunki pracy zawodowej, warunki występujące podczas aktywności pozazawodowej oraz zagrożenia z tym związane.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* reagowania na zagrożenia wynikające z wadliwych rozwiązań i nieprawidłowości w zakresie jakości ergonomicznej.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykład.

### **5. Wprowadzenie do farmakologii klinicznej \***

\*Obowiązkowe dla absolwentów studiów pierwszego stopnia rozpoczętych przed rokiem 2016/2017, którzy nie ukończyli kursu specjalistycznego w zakresie dotyczącym samodzielnego ordynowania leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych oraz wystawiania na nie recept albo zleceń.

*Cel kształcenia:* przedstawienie aktualnej wiedzy z zakresu wybranych grup produktów leczniczych, do których ordynowania lub kontynuacji leczenia uprawniona jest pielęgniarka.

*Treści merytoryczne:* główne mechanizmy działania leków oraz ich przemiany w ustroju zależnie od wieku i problemów zdrowotnych. Skutki i objawy uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne. Wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków. Grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach oraz postaci i drogi

podania leków. Mechanizmy działania produktów leczniczych na przemiany w organizmie człowieka ze względu na wiek i problemy zdrowotne. Objawy i skutki uboczne działania leków.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* mechanizmy działania produktów leczniczych oraz ich przemiany w organizmie człowieka zależnie od wieku i problemów zdrowotnych; zjawisko polifarmakoterapii i polipragmazji oraz objawy i skutki uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne.

*Umiejętności (potrafi):* dobierać i przygotować zapisy form recepturowanych leków zawierających określone substancje czynne na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta; rozpoznawać zjawisko i skutki polifarmakoterapii i polipragmazji oraz edukować pacjenta, jego rodzinę lub opiekuna, a także pracowników opieki zdrowotnej w zakresie stosowanej farmakoterapii.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* wykazywania profesjonalnego podejścia do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykład, ćwiczenia.

### **Przedmiot do wyboru 1 moduł:**

#### **Moduł 1:**

##### **1. Ekonomia zdrowia**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z pojęciami i terminami z obszaru ekonomiki zdrowia oraz przygotowanie do wykorzystania ich w praktyce pielęgniarskiej.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* najważniejsze pojęcia z obszaru ekonomiki zdrowia. Mechanizm rynkowy. Rachunek kosztów. Finansowanie ochrony zdrowia. Ekonomiczne podejście do analizy zdrowia i ochrony zdrowia. Determinanty wydatków na zdrowie i jego ochronę. Finansowanie świadczeniodawców. Ekonomiczne i finansowe uwarunkowania funkcjonowania szpitala i opieki ambulatoryjnej. Optymalizacja mechanizmów finansowania w opiece długoterminowej i rehabilitacji. Finansowanie zadań z zakresu zdrowia publicznego. Ekonomia zaopatrzenia w leki. Ekonomia opieki koordynowanej. Analiza ekonomiczna i analiza finansowa w ochronie zdrowia.

*Ćwiczenia:* opracowanie budżetu dla wybranej jednostki organizacyjnej z wykorzystaniem analizy strategicznej. Budżet jako część planu strategicznego zakładu opieki zdrowotnej. Funkcja kontrolna budżetowania. Etapy opracowania budżetu. Źródła dochodów budżetowych. Opracowanie budżetu na opiekę pielęgniarską w wybranej jednostce organizacyjnej. Nadzór nad realizacją budżetu.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* style zarządzania i znaczenie przywództwa w rozwoju pielęgniarstwa; zasady realizacji i finansowania świadczeń pielęgniarstkich w systemie ubezpieczenia zdrowotnego.

*Umiejętności (potrafi):* stosować metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą; stosować różne metody podejmowania decyzji zawodowych i zarządczych.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

##### **2. Management in health care**

*Cel kształcenia:* zapoznanie z pojęciami i terminami z obszaru zarządzania ochroną zdrowia oraz przygotowanie do pełnienia funkcji menedżera.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* organizacja opieki zdrowotnej i uwarunkowania jej działania: organizacja i zarządzanie. Charakterystyka zarządzania podmiotem leczniczym. Źródła finansowania świadczeń zdrowotnych. Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych. Kontraktowanie świadczeń zdrowotnych/pielęgniarskich: metody zakupu świadczeń zdrowotnych.

*Ćwiczenia:* zarządzanie strategiczne: elementy zarządzania strategicznego, proces zarządzania strategicznego. Budowanie strategii zakładu opieki zdrowotnej - zasady. Wykorzystanie analizy strategicznej w budowaniu strategii rozwoju: m.in. SWOT, PEST. Organizacja, otoczenie, cele i zadania. Znaczenie zasobów ludzkich w organizacji na podstawie wybranej jednostki.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* metody zarządzania w systemie ochrony zdrowia; zasady funkcjonowania organizacji i budowania jej struktur; zasady realizacji i finansowania świadczeń pielęgniarskich w systemie ubezpieczenia zdrowotnego.

*Umiejętności (potrafi):* stosować metody analizy strategicznej niezbędne dla funkcjonowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą; planować zasoby ludzkie, wykorzystując różne metody, organizować rekrutację pracowników i planować proces adaptacji zawodowej.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników przy zachowaniu szacunku dla różnic światopoglądowych i kulturowych; formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **Moduł 2:**

### **1. Opieka i edukacja terapeutyczna w neurochirurgii**

*Cel kształcenia:* nabycie wiedzy i umiejętności umożliwiających objęcie profesjonalną opieką pielęgniarską pacjentów po neurochirurgicznych zabiegach.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* patogeneza schorzeń neurochirurgicznych: dyskopatia szyjna, lędźwiowa odcinka piersiowo-lędźwiowego kręgosłupa, ostre i przewlekłe bóle oraz urazy kręgosłupa i urazy rdzenia kręgowego. Guzy mózgu i nowotworowe zmiany w obrębie kręgosłupa. Choroby nowotworowe w obrębie mózgu i naczyń mózgowych. Choroby naczyniowe mózgu.

*Ćwiczenia:* organizacja pracy pielęgniarki w oddziale neurochirurgicznym. Diagnozy pielęgniarskie i planowanie opieki u pacjentów hospitalizowanych w oddziale neurochirurgicznym. Usprawnianie ruchowe i wdrażanie do samoopieki pacjentów z niedowładem połowiczym. Formułowanie diagnozy pielęgniarskiej i planowanie opieki u pacjenta nieprzytomnego oraz u chorego po urazie czaszkowo – mózgowym. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach naturalnych. Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta hospitalizowanego w oddziale neurochirurgicznym. Ocena stopnia niepełnosprawności za pomocą skal, wdrażanie do samoopieki. Elementy edukacji terapeutycznej pacjenta i jego rodziny.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* zasady funkcjonowania zespołów interprofesjonalnych w opiece zdrowotnej w oparciu o wybrane obszary świadczeń specjalistycznych.

*Umiejętności (potrafi):* dobierać i stosować metody oceny stanu zdrowia pacjenta w ramach udzielania porad pielęgniarskich; wdrażać interwencje terapeutyczne w zależności od oceny stanu pacjenta w ramach posiadanych uprawnień zawodowych pielęgniarki.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.

## **2. Pielęgniarstwo operacyjne**

*Cel kształcenia:* nabycie wiedzy teoretycznej z dziedziny pielęgniarstwa operacyjnego. Kształtowanie umiejętności sprawowania opieki nad pacjentami leczonymi chirurgicznie w obrębie bloku operacyjnego.

*Treści merytoryczne:*

*Wykłady:* procedury bezpieczeństwa na bloku operacyjnym. Bezpieczeństwo pacjenta i pracowników bloku operacyjnego. Standardy, jakość i organizacja pracy w bloku operacyjnym. Obciążenia w pracy pielęgniarki operacyjnej. Czynniki ryzyka – zagrożenia pracy. Wpływ pracy na zdrowie pielęgniarki operacyjnej. Bezpieczeństwo epidemiologiczne na bloku operacyjnym. Sterylizacja z zasadami aseptyki i antyseptyki. Zapobieganie zakażeniom na bloku operacyjnym. Zasady sprzątania bloku operacyjnego.

*Ćwiczenia:* przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym oraz w chirurgii ambulatoryjnej. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym, które występują na bloku operacyjnym. Ryzyko rany operacyjnej. Postępowanie ze zużytym sprzętem i materiałem. Specyfika operacji laparoskopowych, w obrębie klatki piersiowej, układzie kostno-stawowym. Wdrażanie interwencji diagnostyczno-terapeutycznych i pielęgnacyjnych wobec pacjenta w warunkach rzeczywistych.

*Efekty uczenia się:*

*Wiedza (zna i rozumie):* założenia nadzoru nad zakażeniami w podmiotach leczniczych, z uwzględnieniem rejestracji zakażeń oraz zasady współpracy w zespołach interprofesjonalnych w tym zakresie; uwarunkowania profilaktyki, występowania i kontroli zakażeń szpitalnych w działalności podmiotów leczniczych, z uwzględnieniem czynników etiologicznych, w tym patogenów alarmowych; zasady planowania, opracowywania, wdrażania i nadzorowania działań zapobiegawczych oraz przeciwepidemicznych.

*Umiejętności (potrafi):* stosować zasady zapobiegania zakażeniom związanym z opieką zdrowotną; planować i koordynować proces udzielania świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem kryterium jakości i efektywności.

*Kompetencje społeczne (jest gotów do):* ponoszenia odpowiedzialności za realizowane świadczenia zdrowotne.

*Forma prowadzenia zajęć:* wykłady, ćwiczenia.